

รายงานการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์
โครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง

เสนอต่อ

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรखा อรัญวงศ์ และคณะ

สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	1
แนวคิดในการวิจัย.....	3
การดำเนินการและผลการดำเนินการ.....	4
สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	34
ภาคผนวก.....	38

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดในการดำรงชีวิตด้วยสติปัญญาที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชน คนที่มีหลักคิดที่ต่อยอดดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทำให้สังคมมีความสงบร่มเย็น กระแสโลกในปัจจุบันโน้ม น้าวให้เยาวชนหลงใหลวัตถุและความฟุ้งเฟ้อ ถ้าเยาวชนไม่มีหลักคิดที่ดี อาจดำรงชีวิตโดยมีความเสี่ยง เป็นผู้ เสียเปรียบ อาจจะถูกหลอกลวง โดยมิอุปนิสัยเอาเปรียบคนอื่น ๆ ในสังคม หลักคิดในปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสามารถกล่อมเกลาเยาวชนให้มีคุณธรรม เป็นคนมีเหตุผล รู้จักประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยได้ เรียนรู้วิชาความรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตร เยาวชนไทยส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรเป็นแหล่ง เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญของเยาวชนไทย

โรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปสามารถจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงได้ในทุกบริบท และบางโรงเรียนมีศักยภาพเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นทั้งต้นแบบในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตนเอง และเป็นแหล่งเรียนรู้ ขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอก เช่น สถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา ต้องพัฒนาทั้งระบบอย่างครบถ้วนและสมดุล พัฒนาทั้งด้านผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษา อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ฐานการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สื่อเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นใน การขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายสำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนเกิดอุปนิสัย พอเพียง การเกิดอุปนิสัยพอเพียงของนักเรียนย่อมเกิดจากการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โรงเรียนทั่วไปยังไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในการ น้อมนำหลักปรัชญานี้มาใช้ในการเรียนการสอน แต่ก็มีโรงเรียนจำนวนหนึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนโรงเรียนเหล่านี้ ให้ได้รับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสถานศึกษาต่อไป

ระหว่าง พ.ศ. 2551 – 2553 มูลนิธิสยามกัมมาจลได้ดำเนินโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนมา ระยะเวลาหนึ่ง และได้ผลงานระดับหนึ่ง ในปี 2554 มูลนิธิสยามกัมมาจลมีเป้าหมายสนับสนุนให้โรงเรียนไม่ต่ำกว่า 145 โรงเรียน ได้พัฒนาและผ่านการประเมินศูนย์เรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาไม่ต่ำ กว่า 84 ศูนย์ กระจายในทุกภูมิภาค รวมทั้งภาคเหนือตอนล่าง จำเป็นต้องเสริมศักยภาพระดับโรงเรียน ทั้ง ด้านผู้บริหาร การทำงานบริหาร ด้านครู การจัดการเรียนรู้ของครู การเรียนรู้ของนักเรียน และนักเรียนได้รับ การปลูกฝังความพอเพียงเป็นอุปนิสัย รวมทั้งเกิดเครือข่ายทั้งภายในและนอกโรงเรียนที่เอื้อและพึ่งพากันอย่าง สมดุลและยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรอยู่ในภูมิภาค ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยมีอุดมการณ์เพื่อ พัฒนาท้องถิ่น มีบริการวิชาการจากองค์ความรู้และประสบการณ์การสอนการวิจัยของคณาจารย์ คณาจารย์ สามารถทำงานร่วมกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เพราะมีประสบการณ์และความสำเร็จในการ ช่วยเหลือให้โรงเรียนพัฒนาด้านคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาความเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน ใน สภาพปัญหาที่โรงเรียนต้องการการหนุนเสริมทักษะปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การสร้าง เครื่องมือและสื่อเรียนรู้ และการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรช่วยเหลือ

ดำเนินการ การดำเนินการนอกจากช่วยพัฒนาโรงเรียน ควรเกิดองค์ความรู้ในการดำเนินการโดยผ่านกระบวนการวิจัย

การดำเนินการสำรวจทุนของโรงเรียน เป้าหมายที่ผ่านมา มีโรงเรียนเป้าหมาย 2 โรงเรียน ในระยะแรกคณาจารย์ซึ่งเป็นคณะวิจัย ควรศึกษาเพื่อสะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพและควรหนุนเสริมในบางอย่างเป็นจุดอ่อนให้โรงเรียนพร้อมรับการประเมินเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาต่อไป จากการศึกษาและหนุนเสริมจะทำให้นักวิจัยได้ข้อมูลและความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบอื่น ๆ ให้ยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจทุนของโรงเรียนเป้าหมายที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ
2. เพื่อหนุนเสริมโรงเรียนให้พร้อมรับการประเมินเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อหนุนเสริมการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตลาดนัดความรู้

กลุ่มเป้าหมายพื้นที่ดำเนินงานและระยะเวลา

กลุ่มเป้าหมาย ครู ผู้บริหาร นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ดำเนินงาน โรงเรียนกาญจนาภิเษกา ตำบลน้ำซุน อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ และโรงเรียนบ้านหนองไผ่ ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ระยะเวลาดำเนินการ มีนาคม – มิถุนายน 2554

แนวคิดในการวิจัย

การเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่างครั้งนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินงานตามแนวคิดสำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติและการจัดการความรู้ การเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสมอง โดยมีการรับรู้จากการปฏิบัติ หรือประสบการณ์ใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ความคิดใหม่ ๆ เมื่อผสมผสานกับความรู้เดิม ทักษะเดิมและความเชื่อเดิมมีการปรับหรือการพัฒนาเป็นความรู้ใหม่ ความหมายใหม่ ปฏิบัติใหม่ กระบวนการเรียนรู้นี้ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ในกลุ่มครู ผู้บริหาร ผู้วิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาอยู่ในงานที่แต่ละคนรับผิดชอบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงาน ระหว่างการดำเนินการพัฒนา จัดว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งนอกจากทุกคนจะเรียนรู้ได้ตามศักยภาพแล้วยังเกิดความเอื้อเพื่อเกื้อกูลแก่กันและกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน

การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการส่งผ่านความรู้ระหว่างคนสู่คน และสร้างความรู้ขององค์กรอย่างเป็นระบบ การจัดการความรู้ ต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือผ่านการกระทำ เป็นความรู้ในตัวบุคคล หรือ Tacit knowledge ซึ่งต้องถูกนำออกมาแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ปรับปรุง หรือยกระดับให้นำไปใช้ต่อได้ การจัดการความรู้ให้เกิดการจัดระบบ จัดเก็บเป็นความรู้ภายนอกหรือ Explicit knowledge ซึ่งเผยแพร่ได้ เข้าถึงได้ด้วยในฐานะข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ

การเรียนรู้ร่วมกันจากปฏิบัติ และการจัดการความรู้เพื่อเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง

การสำรวจทุนของโรงเรียนเป้าหมายทั้ง 2 โรงเรียน จำเป็นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และคณะผู้วิจัย ผู้วิจัย จำเป็นต้องเน้น ย้ำ สาระสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกณฑ์ประเมินศูนย์การเรียนรู้ เปรียบเสมือนกับเป็นข้อมูลใหม่ วิธีคิดใหม่ของบุคคลหลาย ๆ คน ในกลุ่มข้างต้น ต้องมีกิจกรรมให้ทุกคนทบทวนความเข้าใจเดิม ทักษะเดิมของตน โดยมีการดึงจากประสบการณ์จริงของทุกคน ผนวกกับการคิดเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์และสาระสำคัญของหลักปรัชญา มีการแสดงความคิดเห็น แสดงเหตุผล เพื่อปรับเป็นความหมายใหม่ เป้าหมายการปฏิบัติใหม่ของแต่ละบุคคลไปสู่การพัฒนาตามเกณฑ์ประเมินในบทบาทของแต่ละฝ่ายการเรียนรู้ และความรู้ที่แลกเปลี่ยนกันต้องมีการประมวล จัดหมวดหมู่ จัดระบบเพื่อเผยแพร่ได้ และเนื่องด้วยโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีทุกภูมิภาคจึงมีกิจกรรมการจัดการความรู้ ผู้บริหาร และครู รวมทั้งผู้วิจัย จึงมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ในการจัดการความรู้ในสถานการณ์ความรู้ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขับเคลื่อน และจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบุคลากรของโรงเรียนอื่น ๆ ได้

การดำเนินการและผลการดำเนินการ

โครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง คณะผู้วิจัยมีการวางแผนการดำเนินงานลงพื้นที่ปฏิบัติการเสริมศักยภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการดำเนินการ

การวางแผนดำเนินการ แสดงในตารางต่อไปนี้

ระยะเวลา	กิจกรรมและวัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
24 หรือ 25 กุมภาพันธ์	1. กิจกรรมเตรียมการ	1) หัวหน้าโครงการชี้แจง ทบทวนโครงการแก่ทีม	ทีมวิจัย 5 – 7 คน อาจมีผู้ช่วยวิจัย 1 คน	ผู้วิจัย เข้าใจบทบาทหน้าที่

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
2554	<u>วัตถุประสงค์</u> 1. เพื่อสร้างความ เข้าใจระหว่างทีมวิจัย ให้ได้บทบาทหน้าที่ ของนักวิจัยระหว่าง ดำเนินกิจกรรม 2. เพื่อให้ได้ เครื่องมือ ซึ่งได้แก่ - ประเด็นสำหรับ กระตุ้น / ขับเคลื่อน โรงเรียน - เอกสารจำเป็น - วัสดุ อุปกรณ์ที่ พร้อมใช้	2) กำหนดหน้าที่หลักของ ผู้วิจัยในแต่ละกิจกรรมแบ่ง หน้าที่ตามความถนัดและ ความต้องการของทีม (ก่อน) หรือ มอบหมายหน้าที่ โดยฝึก หรือเตรียมตนเองตามหน้าที่ (เพิ่มเติม)		ตามกิจกรรมการ วิจัย ผู้วิจัยได้เครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่จำเป็น
1 - 2 มีนาคม 2554 ลงพื้นที่ ครั้งที่ 1 วันที่ 3- 4 มีนาคม 2554 ประชุมวิเคราะห์ ข้อมูล	<u>2. กิจกรรมสำรวจ</u> <u>ทุนของโรงเรียน</u> <u>เป้าหมาย จำนวน 2</u> <u>โรงเรียน</u> <u>วัตถุประสงค์</u> เพื่อให้ได้ข้อมูลด้าน บุคลากรด้านการจัด สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ด้านนวัตกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ ศสพ.	1. ทบทวนความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง 2. การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษา เอกสาร <u>เครื่องมือที่ใช้</u> ได้แก่ แบบ สังเกตตามองค์ประกอบและ ระดับคุณภาพของเกณฑ์การ ประเมินศูนย์การเรียนรู้ ฯ (เกณฑ์ก้าวหน้า) <u>การรวบรวมข้อมูล</u> บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว	โรงเรียนบ้านหนองไผ่ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ และโรงเรียนกาญจนา ภิเษก เพชรบูรณ์ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ โรงเรียนแต่โรง ประกอบด้วยผู้บริหาร 2 -4 คน ครู 8 สาระ การเรียนรู้ จำนวน 16 คน	1) ข้อมูลด้าน การบริหารจัดการ ของผู้บริหารโดย ใช้หลัก ศสพ. รวมทั้งการ ขยายผล 2) ข้อมูลด้าน การออกแบบ การใช้สื่อหรือ นวัตกรรมการ เรียนรู้ของครูตาม ปรัชญา ศสพ. 3) ข้อมูลการ เรียนรู้เชิงปฏิบัติ หรือมีส่วนร่วม
	ด้านความสัมพันธ์ ภายนอก และ ประมวลให้ได้จุดเด่น ความเก่งของ โรงเรียน และให้ได้ จุดที่ควรซ่อมเสริม	บันทึกเรื่องเล่า <u>การประมวลผลและการ</u> <u>วิเคราะห์ข้อมูล</u> 1) การจัดหมวดหมู่ตาม ประเด็นขององค์ประกอบ ระดับคุณภาพของเกณฑ์การ	กรรมการสถานศึกษา 10 คน นักเรียนจำนวน 20 คน สำหรับคณะกรรมการ สถานศึกษาและ นักเรียนเก็บข้อมูลตาม	และแนวคิดของ นักเรียนที่สะท้อน ออกมาได้โดย พิจารณาตามหลัก ศสพ. 4) ข้อมูลด้าน

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
	หรือควรพัฒนาต่อ	<p>ประเมินศูนย์เรียนรู้ฯ</p> <p>2) วิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นย่อย (ใช้หลักความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากหลายแหล่งหลายวิธี หลายเวลา)</p> <p>3) ผู้วิจัยเชื่อมโยงข้อสรุปตามหลักความสมเหตุสมผลเทียบเคียงกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ วิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสกัด</p> <p>(1) จุดที่ควรพัฒนา (ประเด็นซ่อม)</p> <p>(2) จุดเด่น (เก่ง)</p> <p>ในการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 ต้องนัดหมายวันที่จะลงพื้นที่ครั้งที่ 2 กับโรงเรียน ต้องแจ้งข่าวว่าจะเริ่มประเมินโรงเรียนประมาณ 20 มี.ค. 54 ผู้วิจัยขอให้โรงเรียนออกเกณฑ์การประเมินและย้ำให้โรงเรียนเตรียมการตามเกณฑ์ศึกษาหน้า และให้ผู้บริหารถ่ายทอดเกณฑ์สู่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำเกณฑ์นี้มาร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป</p>	สภาพจริงปกติที่เป็นไปได้	<p>การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการขับเคลื่อนโรงเรียน</p> <p>5) ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้และด้านการเรียนรู้ ศพ.</p> <p>6) ผลการประมวลข้อมูลและข้อสรุปย่อยตามองค์ประกอบของเกณฑ์และได้องค์ประกอบและคุณภาพที่ควรซ่อม ได้ความเก่งของโรงเรียน (ตามการประมวลผลข้อมูลของผู้วิจัย)</p>
7-8 มี.ค. 54 ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 9 -10 มี.ค. 54 ประชุมวิเคราะห์ข้อมูล	3. สรรวจทุนเพื่อเตรียมพร้อมให้ผ่าน การประเมินเป็นศูนย์ ฯ <u>วัตถุประสงค์</u> เพื่อให้โรงเรียนโดยผู้บริหารและครูและผู้เกี่ยวข้องตรวจข้อมูลสะท้อนจุดแข็ง-จุดอ่อนของ	1. กิจกรรมสนทนากลุ่ม ผู้บริหารและครูแกนนำในโรงเรียน <u>วิธีดำเนินการ</u> (1) เสนอเกณฑ์ประเมินให้ผู้บริหารและครูพิจารณาสะท้อนผลงานของโรงเรียนอย่างอิสระ กรณีที่มีข้อมูลจากการสะท้อนยังไม่ครอบคลุม	กลุ่มหมายแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ (ถ้ามี) รวมทั้งเครือข่ายผู้มีส่วนร่วม (ถ้ามี)	1) โรงเรียนได้ องค์ประกอบที่ควรซ่อมและความเก่งที่ภาคภูมิใจตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู (โดยมีหลักเกณฑ์) 2)โรงเรียนอาจจะ ได้แผนหรือแนว

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
	ตนเอง และ เตรียมการรับการ ประเมิน	<p>องค์กรประกอบผู้ดำเนินการ เสนอประเด็นเพื่อให้เล่าเรื่อง หรือเสนอหรือสะท้อนตนเอง หรือประเมินตนเองเพิ่มเติม อาทิ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผลสำเร็จในการบริหาร จัดการตาม ปศพ. มีอย่างไร บ้าง 2) ผลสำเร็จในการบริหาร จัดการเพื่อสร้างร่วมมือกับ คณะกรรมการสถานศึกษาใน การขับเคลื่อนปศพ. ดำเนินการได้อย่างไร 3) ในโรงเรียนมีโครงการและ ดำเนินตามสำเร็จในด้านการ รับใช้อาคารสถานที่แหล่ง ต่างๆให้เป็นไปตาม ปศพ. อะไรบ้าง 4) ในโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ เสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่าง พอเพียงของนักเรียน ครู ผู้บริหารอย่างไร 5) ครูได้ออกแบบและจัดการ การเรียนรู้ที่ได้ผลดี ก่อให้เกิด นักเรียนแกนนำมีส่วนร่วมการ ขับเคลื่อนปศพ.หรือก่อให้เกิด อุปนิสัยพอเพียงมีอะไรบ้าง/ ครูทำอะไร/เกิดผลอย่างไร/ มีสื่อหรือนวัตกรรมอะไร ฯลฯ 6) มีโรงเรียนอื่นที่ท่านได้ ขยายผลการขับเคลื่อน ปศพ. ไปแล้วหรือไม่/ทำอะไร/มี องค์กรใดช่วยเหลือหรือ ร่วมมือกับท่าน <p>(2)ผู้ดำเนินการ รวบรวม</p>		<p>ปฏิบัติของ โรงเรียน (โดย โรงเรียน) เพื่อรับ การประเมินให้ ผ่านการเป็น ศูนย์ฯ 3) ผู้วิจัยได้ ข้อสรุปรายงาน คุณภาพโรงเรียน นำเสนอทั้งด้าน เด่น ความเก่ง และด้านที่ควร พัฒนาต่อ</p>

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
		<p>ข้อมูล โดยบันทึกเป็นประเด็นหรือใช้บัตรคำให้คณะผู้บริหารและครูวิเคราะห์สถานภาพตนเอง เขียน Key Word คุณภาพในบัตรคำและนำไปติดบอร์ดตารางระดับคุณภาพตามเกณฑ์ก้าวหน้า (3) ให้ผู้บริหารและครูร่วมกันพิจารณาภาพรวมแล้วนำเสนอจุดเด่นหรือความเก่งของโรงเรียนและจุดที่ควรซ่อมหรือพัฒนาต่อ(ตามการประเมินตนเอง) เมื่อโรงเรียนนำเสนอการประเมินตนเอง แสดงจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาต่อแล้วผู้ดำเนินการเสนอประเด็นถ้าปลายเดือน มี.ค. มีผู้ประเมินเข้ามาเพื่อประเมินตามกรอบนี้โรงเรียนของท่านจะได้ระดับ 4.5 ตามเกณฑ์ เพื่อรับป้ายเป็นศูนย์ฯ ได้อย่างไรและจะเตรียมรวมเวทีตลาดนัด 4-5 เม.ย. 54 อย่างไร ซึ่งจะทบทวนและวางแผนอย่างละเอียดในการลงพื้นที่ขึ้นต่อไปผู้วิจัยถามความต้องการโรงเรียน ต้องการ workshop เพื่อเตรียมการโดยผู้วิจัยมาช่วยเหลือหรือไม่ ถ้าต้องการจะดำเนินการต่อเนื่องในวันถัดไปหรือไม่เกินวันที่ 14 มี.ค. 54</p>		
10-14 มี.ค.54 ลงพื้นที่ครั้งที่ 3	4. <u>กิจกรรมพัฒนา/</u> <u>ปฏิบัติการ/</u>	1. โรงเรียนโดยผู้บริหารและครูปฏิบัติการพัฒนาสื่อเรียนรู้	กลุ่มเป้าหมายแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย	โรงเรียนจัดสภาพสื่อ เอกสาร และ

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
(ถ้ามี) โรงเรียนละ 1 วัน ระหว่าง 15-25 มี.ค. 54 มีการสื่อสาร ระหว่างโรงเรียน กับทีม วิจัย โดยใช้ ช่องทางสื่อสาร ต่าง ๆ 24-30 มี.ค. 54 ประชุมทีมวิจัย อีกครั้ง 1วันเพื่อ เขียนรายงาน	<u>เตรียมการรับการ ประเมิน (ถ้ามี วัตถุประสงค์ เพื่อให้ร.ร. ได้สรุ เรียนรู้ สื่อเผยแพร่ ได้เตรียมการนำเสนอ กระบวนการบริหาร กระบวนการทำงาน การเตรียมการเชิง กายภาพและการ ประเมินศักยภาพ ของตนเองในฐานะผู้ หนุนเสริมโรงเรียน อื่น</u>	สื่อเผยแพร่ เอกสารต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมเชิง กายภาพ โดยผู้วิจัยสังเกตอย่างมีส่วน ร่วมและมีบทบาทเป็นผู้ กระตุ้น ผู้เสนอประเด็น ช่วย แนะนำเสนอแบบแผนและ สะท้อนการวิเคราะห์ตาม เกณฑ์หรือตามหลักฐาน 2) ช่วงท้ายของวัน ผู้วิจัย กระตุ้นให้โรงเรียนเตรียมการ เพื่อรวมตลาดนัดความรู้ 4-5 เม.ย. 54 ใช้วิธีการให้โรงเรียนเสนอ แผนที่เตรียมไว้ถ้ายังไม่ชัดเจน อาจใช้วิธีการระดมความคิด ให้ผู้บริหารและครูร่วมกัน นำเสนอตามประเด็นต่อไปนี้ - กิจกรรมเดิม หรือผลงาน เด่นที่โรงเรียนจะนำเสนอ ระหว่าง 4-5 เม.ย.54 คืออะไร - เตรียมผู้รับผิดชอบและ เตรียมงานอย่างไร บทบาท ของโรงเรียนเป็นอย่างไร ต้องการให้คณะนักวิจัยมี บทบาทอย่างไร คณะผู้บริหาร ครู และทีมวิจัยวางแผนโดย ละเอียด พร้อมปฏิบัติได้ใน กิจกรรมตลาดนัดความรู้	ผู้บริหาร ครู และ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตาม สภาพจริงของโรงเรียน	สิ่งแวดล้อมให้ดี ขึ้น ถูกต้องและ ชัดเจนมากขึ้น
24-30 มี.ค. 54 ทีมวิจัยประชุม วางแผนการ กระบวนการ ระหว่าง 4-6 เม.ย.54	5. กิจกรรม ปฏิบัติการเตรียม กระบวนการในงาน ตลาดนัดความรู้ วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทีมวิจัยเข้าใจ	1. หัวหน้าโครงการและทีม มหทวนผลงานของโรงเรียนที่ เป็นศูนย์เรียนรู้ และกำหนด ความคาดหวัง เกี่ยวกับ กระบวนการในตลาดนัด ความรู้ 4-5 เม.ย.54	ทีมวิจัย 7 คน ผู้บริหาร หรือครูแกน นำ (ถ้ามี) ทีมวิจัย และบุคลากร โรงเรียนต่าง ๆ ประมาณ 20 โรงเรียน	ทีมวิจัยฝึกซ้อม และสามารถ ปฏิบัติงานใน บทบาทวิทยากร กระบวนการใน การร่วมกิจกรรม

ระยะเวลา	กิจกรรมและ วัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
	และเตรียมการตาม บทบาทในระหว่าง 4-6 เม.ย.54	2. เตรียมการและฝึกซ้อมการ เป็นวิทยากรกระบวนการ ซึ่ง คาดว่าจะแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย (1) กลุ่มผู้บริหาร (2) กลุ่มครูแกนนำ 2 กลุ่ม ย่อย แต่ละกลุ่มมีวิทยากร กระบวนการ 2-3 คน (3) ทีมวิจัยประสานงานกับ มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้รายชื่อโรงเรียนใน ภาคเหนือตอนล่างที่จะร่วม กิจกรรมวันที่ 4-5 เม.ย.54 ประสานงานให้โรงเรียน เตรียมการหรือขอข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับโรงเรียนและชี้แจง บทบาทหน้าที่การหนุนเสริม ของทีมวิจัยแก่โรงเรียน		กับโรงเรียน เป้าหมาย (ประมาณ 20 โรงเรียน) ได้ 1) ทีมวิจัยได้ ข้อมูลเบื้องต้น ของโรงเรียน 20 โรงเรียน 2) โรงเรียนโดย ผู้บริหารเข้าใจ บทบาทของทีม วิจัยและ เตรียมการเพื่อ ร่วมงานตลาดนัด ความรู้ 4-5 เม.ย. 54
4-5 เม.ย.54(ช่วง บ่าย วันที่ 4 เม.ย.) และช่วง เช้าวันที่ 5 เม.ย. 54)	6) กิจกรรมตลาดนัด ความรู้ <u>วัตถุประสงค์</u> - เพื่อให้ทีมวิจัย โรงเรียนเป็นศูนย์ เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียงฯ และ โรงเรียนที่เริ่มเข้าร่วม โครงการได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวางแผนสู่ เป้าหมายการเป็น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ทีมวิจัยดำเนินการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียน อาจจะเป็น - แต่ละโรงเรียนมีความเด่น ความเก่งอะไรอยู่บ้าง - แต่ละโรงเรียนต้องการ พัฒนาด้านใดเพิ่มเติม20 โรงเรียน ประเด็น - เพื่อความสะดวกในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียน น่าจะแบ่งโซนเป็นกลุ่ม โรงเรียน 2-3 กลุ่ม อย่างไร (ประเด็นนี้สำหรับผู้บริหาร เท่านั้น) - เมื่อเป็นเครือข่ายโรงเรียน (โซนย่อย) กันแล้วกิจกรรม สำคัญของเครือข่ายควรทำ	ทีมวิจัย 7 คน ผู้บริหาร 20-22 คน ครู 40-44 (คน)	1) ทีมวิจัยได้ ข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียนมากขึ้น เพื่อใช้วางแผน หนุนเสริม 2) โรงเรียนที่เป็น ศูนย์เรียนรู้ ได้ ข้อมูล เพื่อ ประกอบการ วางแผนช่วยเหลือ โรงเรียนอื่น 3) โรงเรียนเริ่ม ร่วมโครงการ เข้าใจปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ได้ทบทวนตนเอง และได้แนวทาง ไปสู่เป้าหมาย

ระยะเวลา	กิจกรรมและวัตถุประสงค์	วิธีการ / กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		อย่างไรบ้าง		สนเป็นศูนย์การเรียนรู้
6 เม.ย. 54	7) ทีมวิจัยปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างมหาวิทยาลัย และเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยในระยะต่อไป	ทีมวิจัย 7 คน และวิทยากรรวมทั้งทีมวิจัยมหาวิทยาลัยอื่น	ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยในระยะต่อไป

การดำเนินการจริงและผลการดำเนินการ

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเป็นไปตามบริบทและสถานการณ์แวดล้อม มีการดำเนินการจริงและมีผลการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการเพื่อลงพื้นที่ (24 กุมภาพันธ์ 2554)

การเตรียมการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างทีมวิจัยและรู้บทบาทหน้าที่ของนักวิจัยระหว่างดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเพื่อให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) หัวหน้าโครงการชี้แจงและทบทวนความเข้าใจในโครงการระดมความคิดเห็นนักวิจัย เกี่ยวกับเครื่องมือ และหน้าที่ของผู้วิจัยในการลงพื้นที่ 2 โรงเรียน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการทำเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละองค์ประกอบ ตามเกณฑ์ประเมินศูนย์การเรียนรู้ฯ

(2) สร้างเครื่องมือ ซึ่งได้แก่แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลทุกองค์ประกอบ และทำ(ร่าง) ตารางกิจกรรมการลงพื้นที่ 2 โรงเรียนครั้งที่ 1

ผลของการเตรียมการ

ได้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 สำหรับ 2 โรงเรียน

2. กิจกรรมสำรวจทุนของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์ (2 มีนาคม 2554)

วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านนวัตกรรม สื่อ แหล่งเรียนรู้ศพ. ด้านความสัมพันธ์ภายนอก และประมวลให้ได้จุดเด่น ความเก่งของโรงเรียน และให้ได้จุดที่ควรซ่อม หรือควรพัฒนาต่อไป

(1) ประสานงานโดยใช้โทรศัพท์สื่อสารด้านวัตถุประสงค์ ตารางกิจกรรม กำหนดวันลงพื้นที่ ผู้วิจัยส่งเอกสารขอเยี่ยมโรงเรียนและตารางกิจกรรมไปยังโรงเรียน

(2) วันที่ 2 มีนาคม 2554 คณะผู้วิจัยถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 09.00 น. โรงเรียนต้อนรับและนำเสนอผลงานเด่นของโรงเรียน โดย ผอ. นำเสนอใช้ power point ประกอบการบรรยาย มีการนำเสนอแผนป้าย แฟ้มผลงานครูและนักเรียน รวมทั้งหนังสือเผยแพร่ผลงานนักเรียน มีการซักถามทั่ว ๆ ไป

(3) ทีมย่อยของผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลองค์ประกอบต่าง ๆ ตามที่รับผิดชอบ ในสภาพจริงไม่มีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ แต่พูดคุยซักถาม (แต่ยึดกรอบตามเกณฑ์และองค์ประกอบที่รับผิดชอบ) ใช้การสังเกตและบันทึกแบบไม่เป็นทางการมากนัก

(4) ประชุมร่วมระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้บริหาร ครู หัวหน้าโครงการเป็นผู้ดำเนินการ มีการให้ฝ่ายต่าง ๆ เสนอจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาและแนวทางพัฒนา แต่ละองค์ประกอบให้ครู และ ผู้บริหารประเมิน

ตนเองก่อน (ผู้ดำเนินการบันทึกบน Flip chart) ผู้วิจัยเสนอเพิ่มเติม ดำเนินการจนครบทุกองค์ประกอบ มีการทบทวนข้อมูลบน Flip chart แล้ว คณะผู้วิจัย แจ้งต่อบุคลากรของโรงเรียนว่า คณะผู้วิจัยจะพิจารณาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย นำไปประมวล พิจารณาความสอดคล้อง ความคลาดเคลื่อน กับการร่วมประเมินตาม flip chart และจะส่งผลการวิเคราะห์คืนโรงเรียนอย่างรวดเร็วที่สุด โรงเรียนสามารถสื่อสารกับคณะผู้วิจัยได้ทั้งเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ ช่องทางโทรศัพท์ e-mail และหนังสือราชการ เพื่อประสานงานทุกเรื่องต่อไป

(5) คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ หรือประมวล จุดเด่น/ความเก่ง และจุดที่ควรพัฒนา นำเสนอต่อโรงเรียน โรงเรียนไม่ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงใด ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ มีดังนี้

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์จุดเด่น/ความเก่ง และจุดที่ควรพัฒนาของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
(ข้อมูลเดือนมีนาคม 2554)

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
1.1 ผู้บริหาร	<p>1. ครู สะท้อนความเด่น/เก่งของผู้บริหาร ดังนี้</p> <p>1.1 ผู้บริหาร รู้เข้าใจ ปศพ.อย่างดีนำไปปฏิบัติ โดยกำหนดให้ครูและนักเรียนเขียนโครงการ กิจกรรมที่มีหลักการเหตุผล หรือวัตถุประสงค์ หรือกิจกรรมที่ระบุหลัก ปศพ. เช่น ระบุใน วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักออม เป็นต้น การพิจารณาอนุมัติงบประมาณในการ ทำกิจกรรมโครงการใช้เกณฑ์ความสอดคล้องกับ หลัก ปศพ. ถ้าไม่แสดงความสอดคล้องอย่าง ชัดเจนต้องปรับปรุงโครงการใหม่</p> <p>1.2 ผู้บริหารกระตุ้นครูให้ทำกิจกรรมหรือ เคลื่อนไหว การทำกิจกรรมตามหลัก ปศพ.อยู่ ตลอดเวลา</p> <p>1.3 ผู้บริหารเป็นวิทยากรเกี่ยวกับ ปศพ.ที่เป็นที่ ยอมรับ เช่น ในกลุ่มเก้ากาญจนาฯ ในเขตพื้นที่ การศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เชิญไป</p> <p>1.4 ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนร่วม กิจกรรมทางวัฒนธรรมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เช่น การทอดกฐินเพื่อถวายปัจจัย ปัจจัยในวัด เป็นต้น</p> <p>2. ผู้บริหารแสดงหลักคิดในการทำงานของ ตนเอง ซึ่งเป็นจุดเด่นว่า “ต้องการทำงานของ ตนเอง เพื่อสืบสานงานพระราชดำริในด้าน พัฒนาคณ เพราะตนเองมีโอกาสในด้านนี้”</p> <p>3. คณะนักวิจัย สะท้อนจุดเด่น ของผู้บริหาร</p>	<p>1. ผู้บริหารสะท้อนตนเองว่า “ต้องพัฒนาทักษะในการโน้มน้าวผู้อื่น”</p> <p>2. คณะนักวิจัยสะท้อน จุดที่ผู้บริหารควร ระวัง ดังนี้</p> <p>2.1 ผู้บริหาร (ควรเหลียวหลังมองลูกน้อง อย่างสม่ำเสมอ) ควรขับเคลื่อนหรือบริหาร จัดการโดยให้ครูและนักเรียนพัฒนาได้ทัน ความคิด และการจัดการของผู้บริหาร</p> <p>2.2 ผู้บริหารควรเพิ่มการขับเคลื่อน ปศพ. สู่ชุมชนหรือ ทำให้ชัดเจนมากขึ้น (เพราะ สภาพปัจจุบัน ผู้บริหารเป็นวิทยากรตาม ความเชื่อของผู้อื่น)</p> <p>2.3 ผู้บริหารควรหาวิธีการ หรือพัฒนา วิธีการบริหารจัดการ การพัฒนาครู โดยทำ ให้ครู สามารถขยายครูแกนนำ (ด้วย กันเอง) ได้(โดย ผอ.วางมือได้บ้าง)</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
	<p>ดังนี้</p> <p>3.1 ผู้บริหารมีความเข้าใจ ปศพ. และมุ่งมั่นนำไปปฏิบัติ (มุ่งมั่น รู้จริง ทำจริง) จนเป็นที่ยอมรับโดยสามารถแนะนำครูในการบูรณาการ ปศพ. ในแผนการการจัดการเรียนรู้และโครงการได้</p> <p>3.2 ผู้บริหารมีความสามารถในการบูรณาการนโยบายหลากหลายสู่งาน (งานเดียว) ทำให้งาน หรือโครงการหนึ่ง ๆ สามารถตอบสนองได้หลายนโยบายรวมทั้งการขับเคลื่อน ปศพ. ด้วย</p> <p>3.3 ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารเวลา โดยใช้เวลาย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (โรงเรียนมีภารกิจมากมีบุคลากรค่อนข้างมาก สามารถบริหารจัดการได้)</p>	
1.2 ครู	<p>1. ครูสะท้อนความเด่น/เก่งของครูในโรงเรียน ดังนี้</p> <p>1.1 ครูทุกคนสามารถบูรณาการ ปศพ. ในแผนการจัดการเรียนรู้ (มีแผนการจัดการเรียนรู้แสดงเป็นหลักฐาน)</p> <p>1.2 มีครูแกนนำ (ซึ่งโรงเรียนแต่งตั้งเป็นทีมงานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) เป็นวิทยากรในการสร้างความเข้าใจแก่ครูและนักเรียนในโรงเรียนรวมทั้งเป็นวิทยากร หรือพี่เลี้ยงครูโรงเรียนอื่น</p> <p>1.3 ครูส่วนใหญ่ทุ่มเทงานในงานมีความเสียสละ มีจิตอาสา (ต้อง) รับผิดชอบ 24 ชั่วโมง (เพราะเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประจำ)</p> <p>2. ผู้บริหารสะท้อนความเด่นของครู</p> <p>2.1 ครูส่วนใหญ่เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้บริหารสร้างความเข้าใจ ปศพ. ให้แก่ครูได้ง่าย</p> <p>2.2 ครูแกนนำมีความเข้าใจ ปศพ. อย่างดี มีความสามารถในการขยายผลสู่ครูอื่น ๆ (โดยโรงเรียนกำหนดให้มีในวาระการประชุม)</p> <p>2.3 ครูเอาใจใส่นักเรียนดี</p> <p>3. คณะผู้วิจัย มีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหาร</p>	<p>1. ครู สะท้อนจุดที่ต้องการพัฒนาครู (ตนเอง) ดังนี้</p> <p>1.1 การสอน (เทคนิค/วิธี/กระบวนการ) ที่ทำให้นักเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และสร้างจิตสำนึกอย่างยั่งยืน</p> <p>2. คณะผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้</p> <p>2.1 ควรเพิ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูอย่างกว้างขวางมากขึ้นโดยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความสำเร็จ หรือวิธีดี ๆ ในการพัฒนานักเรียน</p> <p>2.2 มีครูในโรงเรียนที่สามารถเป็นครูแกนนำด้าน ปศพ. มากกว่าจำนวนครูที่ได้รับการแต่งตั้ง จึงควรพิจารณาปรับบทบาทครูและแต่งตั้งให้มีครูแกนนำมากขึ้น (ตามจริง)</p> <p>2.3 ครูควรร่วมกันสร้างความเข้าใจ หรืออาจแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อ สร้างความเข้าใจ “คุณสมบัติความพอเพียงของนักเรียนหรืออุปนิสัยพอเพียงของนักเรียน” ตามบริบทของนักเรียน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนานักเรียนและวัดผลการพัฒนา</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
	<p>และครูและมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <p>3.1 ครูจัดโอกาสหลากหลาย (โครงการ/กิจกรรม/ฐาน) ให้แก่นักเรียน โดยสอดแทรก ปศพ. (ย้ำ ซ้ำ ต่อเนื่อง)</p>	<p>ของนักเรียน</p>
<p>1.3 นักเรียน</p>	<p>1. ผู้บริหารและครูมีความเห็นดังนี้</p> <p>1.1 นักเรียนมีคุณลักษณะรู้จักออม โดยมีการฝากเงินในธนาคารโรงเรียนทุกคน</p> <p>1.2 มีนักเรียนแกนนำ (ทำงานธนาคารโรงเรียน) มีอุปนิสัยพอเพียง ได้แก่ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ซักเคลื่อน/ส่งเสริมการออม (การประหยัด) ในกลุ่มนักเรียนและขยายแกนนำนักเรียนโดยเป็นพี่เลี้ยงให้ทีมงานใหม่ ในการทำงานธนาคาร</p> <p>1.3 นักเรียนมีคุณลักษณะ คือ เรียนรู้เร็ว เข้าใจเร็ว ประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติได้ นักเรียนสามารถสื่อความรู้ในรูปแบบแผนภูมิ และ mind map ได้ชัดเจน</p> <p>2. คณะนักวิจัย ไม่ได้ข้อมูลจากการพูดหรือสัมภาษณ์ หรือเห็นการปฏิบัติของนักเรียนโดยตรง (เพราะนักเรียนสอบ)</p>	<p>1. คณะผู้วิจัย สะท้อนจุดที่ควรพัฒนาเกี่ยวกับนักเรียน ดังนี้</p> <p>1.1 (เนื่องจากมีโครงการและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับ ปศพ. หลากหลาย แต่ครูเน้นย้ำเฉพาะธนาคารโรงเรียน) ควรยกระดับนักเรียนแกนนำจากกิจกรรมต่าง ๆ (ที่มีจริง) จัดหรือประกาศให้เป็นนักเรียนแกนนำเพิ่มขึ้น</p> <p>1.2 ครูควร รวบรวมข้อมูลนักเรียน เช่น การปฏิบัติหรือความสำเร็จ หรือ การเรียนรู้ที่ดีของนักเรียน (ซึ่งอาจใช้วิธีการจัดโอกาสหรือเวทีการจัดการความรู้ วิธีต่าง ๆ ให้นักเรียน เช่น การเล่าความสำเร็จ และ ถอดบทเรียน)</p> <p>1.3 ครูควรกระตุ้นหนุนเสริมและจัดโอกาสให้นักเรียนแกนนำได้ซักเคลื่อน/เผยแพร่กิจกรรมสู่ภายนอก โดยกระตุ้นให้นักเรียนริเริ่มวิธีการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น</p>
<p>1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา</p>	<p>1. ผู้บริหารมีความเห็นว่า</p> <p>1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นคุณค่า และศรัทธาต่อ ปศพ. ร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน โดยรับรู้ในการประชุม กล่าว ชื่นชมและยินดีสนับสนุน</p> <p>2. คณะผู้วิจัยไม่ได้ข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษา</p>	<p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียน โดยผู้บริหารครู และนักเรียน ควรสื่อสารให้ คณะกรรมการโรงเรียนรับรู้ ความสำเร็จของโรงเรียนในการขับเคลื่อน ปศพ. และเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมมากขึ้น</p>
<p>2.1 อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>2.2 ฐานการเรียนรู้ ปศพ. และ/หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ ปศพ. และ</p> <p>3.1 สื่อการเรียนรู้</p> <p>3.2 แหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. ครู เสนอว่า มีศูนย์รวมข้อมูลขับเคลื่อน ปศพ. โดยมีห้องรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ศึกษา ตรวจสอบได้ เอกสารสำคัญ ประกอบด้วย แผนภูมิ แสดงทางการขับเคลื่อน ปศพ. ผ่านนโยบายและกระบวนการการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรก ปศพ. ทุกกลุ่มสาระทุกระดับชั้น</p> <p>2. คณะผู้วิจัย สังเกตสภาพแวดล้อม อาคาร</p>	<p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกี่ยวกับจุดที่ควรพัฒนาดังนี้</p> <p>1.1 (การเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลัก ปศพ. ด้านการศึกษา) ผู้บริหารและครูควรสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับ “ฐานการเรียนรู้ ปศพ.” และกิจกรรมการเรียนรู้ ปศพ. (องค์ประกอบที่ 2.2) เพื่อเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนต่อไป</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>เพื่อเสริมสร้าง อุปนิสัยอยู่อย่าง พอเพียง ภายในและ ภายนอกโรงเรียน</p>	<p>สถานที่ทั่วไป เห็นว่ามีความสะอาด ปลอดภัย สงบ</p>	<p>1.2 โรงเรียน โดยผู้บริหารและคณะ ครูควรจัดระบบแหล่งเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ (ตามจริง)ให้เป็น ระบบ สื่อสารระบบและองค์ประกอบ เหล่านั้นเป็นแผนผัง (หรือแผนภูมิ) ที่สื่อได้ ชัดเจนถูกต้อง เข้าใจง่าย เป็นส่วนหนึ่งของ ศูนย์รวมข้อมูลการขับเคลื่อน ปศพ. ซึ่งอาจ ปรับชื่อโครงการ/งาน/กิจกรรม ให้เป็น ฐานการเรียนรู้ ปศพ. หรือกิจกรรมการ เรียนรู้ ปศพ. กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบ หรือวิทยากรอย่างเหมาะสม ครบถ้วน สำหรับสื่อการเรียนรู้และแผนการจัดการ เรียนรู้ ปศพ. (ซึ่งอาจใช้ทั้งการเรียนการ สอนรายวิชา หรือใช้ประจำฐานการเรียนรู้) ควรทำทะเบียนเพื่อใช้ประโยชน์ได้สะดวก</p> <p>1.3 (เนื่องจากโรงเรียนมีโครงการ/ งาน/กิจกรรม รวมทั้งการเรียนการสอนที่ สอดแทรก ปศพ. มากมาย) ผู้บริหารและ ครูควรจัดการความรู้เพื่อได้การปฏิบัติที่ดี หรือบทเรียนรู้เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของ นักเรียนหรือพัฒนาการของนักเรียนหรือ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หรือ สื่อความรู้ที่ตีค่า โดยรวบรวมเป็นสื่อ เพื่อการขยายผลการขับเคลื่อน ปศพ. ต่อไป</p> <p>1.4 โรงเรียนควรมีการประเมินฐาน เรียนรู้ ปศพ. /แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นแบบ แผน (อาจประเมินการนำไปใช้ประโยชน์ ประเมินผลกระทบ) และนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>4.1 ความสัมพันธ์ กับสถานศึกษาอื่น 4.2 ความสัมพันธ์ กับหน่วยงานที่สังกัด และ/หรือ หน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ)</p>	<p>1. ผู้บริหารและครู เสนอว่า โรงเรียนกาญจนา ภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ เป็นแกนนำในการ ขับเคลื่อน ปศพ. ในเครือข่ายโรงเรียนเก่ากาญจนา ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือ โรงเรียนกาญจนา ภิเษก อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ</p> <p>2. ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจและสามารถ</p>	<p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับจุดที่ควร พัฒนา (เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลัก ปศพ. ด้านการศึกษา) ดังนี้</p> <p>1.1 โรงเรียนควรจัดระบบ (ฐาน เรียนรู้ โครงการ งาน กิจกรรมที่มีชีวิตชีวา) จัดการสื่อสารระบบที่ง่ายต่อการใช้เป็นสื่อ เรียนรู้ สำหรับการดำเนินงานของโรงเรียนหรือ</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
ภาคเอกชน และ ชุมชน)	เป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนอื่นทั้งในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ตามหลัก ปศพ. ได้ โดยได้รับ เชิญเป็นวิทยากรจากโรงเรียนอื่นเป็นประจำ (เช่น เป็นพี่เลี้ยงเกี่ยวกับงานธนาคารโรงเรียน)	หน่วยงานอื่น 1.2 โรงเรียนควรจัดระบบ ทำ ทะเบียนสื่อเรียนรู้ สื่อเผยแพร่ เพื่อใช้หรือ เผยแพร่ได้สะดวก 1.3 (การเป็นศูนย์เรียนรู้ตาม ปศพ. ด้านการศึกษา) โรงเรียนควรมีเครื่องมือ และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูล เพื่อนำไป ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

3. กิจกรรมสำรวจทุนของโรงเรียนบ้านหนองไผ่ (3 มีนาคม 2554)

วัตถุประสงค์ การวางแผนและการประสานงาน เหมือนการลงพื้นที่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
เพชรบูรณ์

(1) วันที่ 3 มีนาคม 2554 คณะผู้วิจัยถึงโรงเรียนบ้านหนองไผ่ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ เวลา
ประมาณ 09.00 น.

(2) ผู้อำนวยการโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาอีก 1 คน ต้อนรับ ผอ. นำเสนอโดยการ
บรรยายและใช้ power point รวมทั้งเสนอวีดิทัศน์รายการทุ่งแสงตะวัน (คณะครูสอนตามปกติ) ไม่มีกร
เสนอโดยแผ่นป้าย หรือแฟ้มใด ๆ

(3) ทีมวิจัยซักถาม ผอ. ตามประเด็น แต่ไม่ใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

(4) คณะผู้วิจัยและผอ. เดินไปชมฐานเรียนรู้ต่าง ๆ มีครูและนักเรียนอยู่ประจำฐาน ตอบข้อ
ซักถาม ผู้วิจัยส่วนใหญ่ถามนักเรียน นักเรียน (แกนนำ) ส่วนใหญ่ตอบคำถามอย่างเป็นธรรมชาติ ตามความรู้
ความชำนาญของตนเอง ผู้วิจัยทุกคนบันทึกข้อมูลโดยละเอียดตามประเด็นที่รับผิดชอบ

(5) ประชุมร่วมระหว่างคณะผู้วิจัย ผอ. กรรมการสถานศึกษา และครูแกนนำ หัวหน้าโครงการ
ดำเนินการเช่นเดียวกับดำเนินการ ณ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์

(6) คณะผู้วิจัย วิเคราะห์หรือประมวลจุดเด่น/ความเก่ง และจุดที่ควรพัฒนา รวมทั้งแสดงการ
วิเคราะห์ความสัมพันธ์และพิงพาระหว่างฐานเรียนรู้ที่หลากหลายใน โรงเรียนบ้านหนองไผ่นำเสนอต่อโรงเรียน
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนบ้านหนองไผ่ มีดังนี้

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์จุดเด่น / ความเก่ง และจุดที่ควรพัฒนาของโรงเรียนบ้านหนองไผ่

อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
1.1 ผู้บริหาร	1. ครูสะท้อนความเด่น / เก่งของผู้บริหาร ดังนี้ 1.1 ผู้บริหารกล้าคิดสิ่งใหม่ กล้าคิดนอก	1. ครูสะท้อน ผลกระทบจากผู้บริหารต่อครูว่า “ทำให้ครูเหนื่อย” 2. คณะผู้วิจัย มีความเห็นดังนี้

องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>1.2 ครู</p>	<p>กรอบ</p> <p>1.2 ผู้บริหารสามารถหาข้อมูล ใช้ข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ นำมาใช้พัฒนาโรงเรียน และสามารถ (เก่ง) นำเสนอได้ชัดเจน</p> <p>1.3 ผู้บริหาร สามารถ (รับรู้ รู้จัก) ประสานหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมพัฒนา โรงเรียน (เช่น ของบประมาณ เครื่องมือต่าง ๆ จากหลายกระทรวง หลายกรม) เนื่องจากมี มนุษย์สัมพันธ์ดี</p> <p>2. ผู้บริหาร แสดงความเห็นเกี่ยวกับตนเองว่า “ ไม่มีภาระอื่นมาก ทำให้มีเวลาคิด มองไปข้างหน้า ทำเพื่อองค์กร” “ ผลงานทั้งหมด เป็นผลงานสะสมของครู และ ผอ.”</p> <p>3. คณะผู้วิจัย สะท้อนจุดเด่นของผู้บริหาร ดังนี้</p> <p>3.1 ผู้บริหารมีความเข้าใจ ปศพ. อย่างดี และเป็นผู้นำที่คิดดี ทำดี หาโอกาสให้โรงเรียน ตลอดเวลา (เป้าหมายอยู่ที่เด็ก) ไม่ทิ้งชุมชน</p> <p>3.2 ผู้บริหาร เป็นผู้ที่บริหารเวลาได้ดี มีความฉับไว แต่ไม่หะหลวม</p> <p>1. ครู เล่าวิธีสอนวิธีปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ ที่สอดแทรก ปศพ. สะท้อนวิธีการสำคัญที่ครู ใช้ดังนี้</p> <p>1.1 นักเรียนปฏิบัติในฐานการเรียนรู้ ครู ตามกระตุ้นการคิดของนักเรียน (เช่น รู้อะไร เกิดคุณธรรมอะไรบ้าง ทำเพื่ออะไร ทำไม่ต้อง เป็นต้น) ครูพูดว่า “ให้เด็กวิเคราะห์ หลาย ๆ ครั้งจนเกิดความเคยชิน” <u>หมายเหตุ</u> ร.ร.บ้านหนองไผ่ มีฐานเรียนรู้ หลากหลาย ได้แก่ นาข้าว ป่าภูมิรักษ์ ผสม เทียมปลา เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงกบ เลี้ยงหมูหลุม สวนผักปลอดสาร สวนสมุนไพร เห็ด บัญ และน้ำหมักชีวภาพ ถ่านและน้ำส้มตันไม้</p>	<p>จุดที่ควรพัฒนา</p> <p>2.1 (การที่ผู้บริหารมีความสามารถ มีความความคิดดี ทำงานเก่ง มีความฉับไว) ควร (หันกลับไปดูครูบ้าง) พัฒนาความเข้าใจ ความรู้ ความสามารถของครูในการทำงาน พัฒนางาน และในการขับเคลื่อน ปศพ. ได้อย่างก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กับผู้บริหาร (ให้ครู รู้สึกว่างานขับเคลื่อน ปศพ. เป็นงานประจำที่ทำเป็นปกติอยู่แล้ว แต่ต้องพัฒนางานให้มี ประสิทธิภาพ</p> <p>2.2 (จากการที่นักเรียนนำความรู้ทักษะ ไปปฏิบัติที่บ้านแล้ว เช่น การเลี้ยงกบ และ ชุมชนได้รับการถ่ายทอดแล้ว เช่น การเลี้ยงหมู หลุม ดังนั้น) ผู้บริหารควรจัดระบบติดตาม (เก็บข้อมูล ดู ผลกระทบ) นำข้อมูลมาใช้เป็นความรู้ในการ ขับเคลื่อน ปศพ. และอาจนำคนในชุมชน มา เป็นผู้ช่วย ถ่ายทอดความรู้ และขับเคลื่อน (ศูนย์เรียนรู้ฯ) ต่อไป</p> <p>2.3 (เพื่อโรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ แล้ว จะมีภาระงาน เพิ่มขึ้น) ผู้บริหารควรพัฒนาครู แกนนำเพิ่ม</p> <p>2.4 ผู้บริหารควรจัดระบบงาน สำหรับการดูแลแหล่งดูงานและการขยายผล การ ขับเคลื่อน ปศพ.</p> <p>1. ผู้บริหารต้องการให้คณะผู้วิจัย ช่วยพัฒนา ครูด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>2. คณะผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ครู ดังนี้</p> <p>2.1 (ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยแสดงออก คล้าย กับไม่มั่นใจในตนเอง ในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ตาม ปศพ. ดังนั้น) โรงเรียนควรจัด โอกาสหรือเวทีให้ครูได้เล่าความสำเร็จ ได้ เขียนเล่าความสำเร็จ (ได้อย่างชัดเจน) ถอด บทเรียนรู้เป็นผลงานของครู (อาจเป็นผลงาน ทางวิชาการที่ใช้ประเมินวิทยฐานะครูได้) ซึ่ง คณะผู้วิจัยช่วยเป็นพี่เลี้ยงแนะนำช่วยเหลือครู ได้</p>

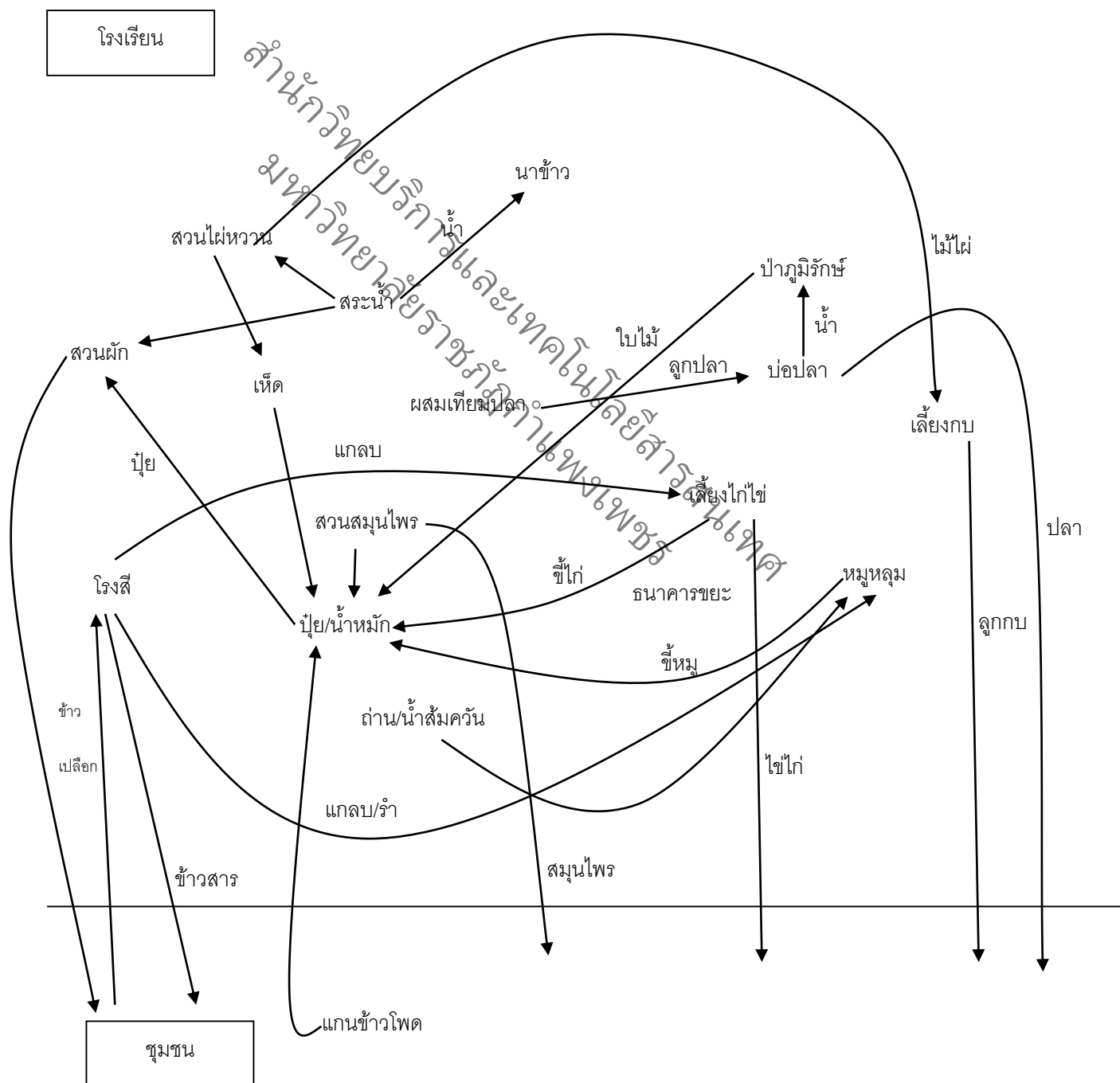
องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
	<p>โรงสีเพื่อชุมชน ธนาคารชยะ และกิจกรรมอื่น ๆ</p> <p>1.2 ครูทำตัว(ตนเอง) เป็นตัวแบบที่ดีสำหรับนักเรียนในด้านการมีอุปนิสัยพอเพียง (เช่น การใช้กระดาษหน้าเดียว ความขยันรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความเป็นระเบียบ การรู้จักเก็บออม เป็นต้น)</p> <p>1.3 ครู (บางคนมีพฤติกรรมไม่แสดงออก) ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ปศพ. ได้ผลดี (สะท้อนจากพฤติกรรมนักเรียน ตามฐานการเรียนรู้) โดยใช้ฐานการเรียนรู้ (ทุกฐานในโรงเรียนตามการตัดสินใจของครูเอง) สะท้อนว่าครูมีความเข้าใจและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก ปศพ. ได้ (แต่ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนหรือมั่นใจว่าลักษณะสำคัญของกิจกรรมเป็นอย่างไร)</p> <p>1.4 มีครูแกนนำ ที่เชี่ยวชาญ เป็นวิทยากร ประจำฐานการเรียนรู้ตาม ปศพ. เป็นครูที่พัฒนาตนเอง โดยไม่มีข้อจำกัด (เช่น เริ่มจากการอบรมกับกรมประมงนำมาปฏิบัติ นำมาสอนนักเรียนปฏิบัติ เห็นชอบกับพร้อมปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติและเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการปรับเองไม่ได้ซื้อมา มีผลงานการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม) ครูแกนนำสามารถอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนได้อย่างชัดเจน</p> <p>1.5 ครูฝึกนักเรียนแกนนำ ให้เรียนรู้เข้าใจ พัฒนาไปตามศักยภาพและธรรมชาติของเด็ก (ครูพูดว่า “เราก็บอกเขาตามความเป็นจริง” “เราไม่บอกเขามาก” “ตามที่เราเป็น”) จัดว่า เป็นการพัฒนาจากภายใน เป็นความยั่งยืนมากกว่าการระดมใส่ความรู้ ความคิดให้แก่เด็กมากเกินไปที่เขาจะเข้าใจได้ด้วยตนเอง</p>	<p>2.2 (จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดอยู่แล้ว ซึ่งมีจุดเด่นในด้านการถามให้เด็กคิด) ครูควรพัฒนาคำถามกระตุ้นการคิดของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดย <u>ถามให้นักเรียนคิดเพิ่มมูลค่า</u> ทั้งมูลค่าเพิ่มของสิ่งของต่าง ๆ ของความรู้ที่ได้เรียน ความคิดจากการปฏิบัติเอานำไปคิดไปทำเพิ่มรวมทั้ง ความสงสัย ความ(ยัง)ไม่รู้ของนักเรียน (ครูควรเปลี่ยนเป็น) มูลค่าเพิ่มให้นักเรียนใฝ่รู้ ศึกษาปฏิบัติ ต่อไป</p> <p>2.3 (จากการที่ผู้วิจัยพิจารณาเอกสารที่ใช้ในฐานเรียนรู้ต่าง ๆ พบว่าเป็นความรู้ที่ได้ครูนำเสนอหรือข้อความที่ครูกำหนดและบางฐานไม่มีเอกสาร ดังนั้น) ครูควรฝึกให้นักเรียนบันทึกจากการปฏิบัติ จากผลงานของตนเองให้เป็นนิสัย) การฝึกการบันทึกของนักเรียน ครูควรใช้คำถามกระตุ้นให้บันทึกตามคำถามหรือประเด็นที่ครูถาม (ผลการบันทึกของนักเรียนควรแสดงถึงกระบวนการปฏิบัติเหตุผลที่ปฏิบัติ ผลการปฏิบัติความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้น จะเป็นผลงานการเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณค่าทั้งด้านการวัดผลของครูและการเป็นสื่อการเรียนรู้ต่อไป รวมทั้งเป็นสื่อเผยแพร่ด้วย)</p> <p>2.4 (ครูแกนนำสามารถอธิบายการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจน แต่) ควรพิจารณาครูแกนนำให้สามารถขยายผล ให้ผู้อื่นเป็นครูแกนนำเพิ่มขึ้น หรือขยายผลสู่ภายนอกได้ (โดยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและอาจแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเองในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการพัฒนาคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียน การพัฒนาตนเองของครูและพัฒนาเพื่อนครูอาจทำได้โดยครูเขียนเรื่องเล่าดี ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียนนำไปเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนกันอ่านเผยแพร่แก่ผู้มาศึกษาดูงาน สละสลวยและปรับปรุงผลงาน (หลายหลายโอกาส หลากหลายวิธีการ) จัดเวทีรวมผลงานครูมาศึกษาวิเคราะห์ วิธีการดี ๆ ถอดเป็นบทเรียนรู้</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
1.3 นักเรียน	<p>1. ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า นักเรียน แขนงนำมีความรู้จริง มีความสามารถ (เป็น โรงเรียน ทำมาหากิน) ทักษะปฏิบัติ ครูเป็นพี่เลี้ยงน้อย ๆ การเป็นวิทยากรประจำฐาน และการนำเสนอได้อย่างรู้จริง (คณะผู้วิจัยได้ดูงานตามฐาน รับฟังการนำเสนอ และซักถามนักเรียนแกนนำทำให้มีความสอดคล้องกับผู้บริหารและครู) (คณะผู้วิจัยมีความพอใจที่ได้เห็นเครื่องมือวัดผล ประเมินผล มากมายที่มุ่งวัดผู้เรียน โดยนักเรียน ต้องใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ แบบวัดต่าง ๆ แล้วได้คะแนนเป็นค่าคะแนน เพราะในสภาพจริงสามารถดูพฤติกรรม การปฏิบัติของนักเรียนได้ชัดเจน นักเรียนแกนนำ ตอบคำถามโดยตอบได้ตรงและตามด้วยคำว่า เพราะ..... หรือใช้คำว่า ตามความคิดของผม..... ซึ่งสะท้อนว่านักเรียนตอบตามความคิด ความเข้าใจของตนเอง)</p> <p>1.2 ผู้บริหารและครูควรขยายจำนวนนักเรียนแกนนำ (หรือให้พี่สร้างน้องเพิ่ม) นักเรียนสามารถสื่อสารชัดเจนกับนักเรียนทั้ง</p>	<p>ของครู (เห็นชัดเป็นกระบวนการ เช่น สถานการณ์ปัญหา → วิธีการแก้ปัญหา → ผลการแก้ปัญหา)</p> <p>2.5 (ครูมีความรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับอุปนิสัยพอเพียงหรือคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียน โดยอาจได้เกี่ยวกับความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การใช้ความรู้ และทักษะอย่างเต็มที่ การตัดสินใจบนความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันในตัว) ครูควรเพิ่มการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อเสนอผล (หรือวัดผล) เชิงประจักษ์ที่เป็นผลงานของนักเรียน (ที่สะท้อนอุปนิสัยพอเพียง) แต่ไม่ควรเน้นเครื่องมือที่มากเกินไป เครื่องมือที่ได้เพียงคะแนนเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ครูและนักเรียนต้องใช้เวลามากในการจัดการกับเครื่องมืออื่น ๆ</p> <p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นดังนี้</p> <p>1.1 นักเรียนควรได้รับการพัฒนาด้านการเขียน (บันทึก) การเรียนรู้ หรือผลงานการเรียนรู้ของตนเอง (อาจแสดงไว้ตามฐานการเรียนรู้) และใช้เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียน (ตามสภาพจริง)</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา</p> <p>2.1 อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>2.2 ฐานการเรียนรู้ ปศพ. และ/หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ ปศพ. และ</p> <p>3.1 สื่อเรียนรู้</p> <p>3.2 แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงภายในและภายนอกโรงเรียน</p>	<p>ในโรงเรียนตนเอง โรงเรียนอื่น และสื่อสารกับผู้ศึกษาดูงานทั่วไป (โดยกระตุ้นให้นักเรียนริเริ่มกิจกรรมเองบ้าง</p> <p>1. ผู้บริหารมีความเห็นว่า</p> <p>1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมมือในการขับเคลื่อน ปศพ. และสนับสนุนกิจกรรมทุกอย่าง อย่างเต็มที่และเห็นผลชัดเจน (มีคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ร่วมกิจกรรมครั้งนี้ โดยเป็นผู้อธิบาย และเล่าความเป็นมาพัฒนาการของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีความภูมิใจในโรงเรียนและตนเองที่ได้ร่วมมือกัน)</p> <p>1. ผู้บริหาร ครูและคณะผู้วิจัย มีความเห็นสอดคล้องตรงกันดังนี้</p> <p>1.1 โรงเรียน สถานที่ สิ่งแวดล้อม ฐานการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ปศพ. หลายหลายที่ ครู นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นในประโยชน์ มีส่วนร่วมในการพัฒนา สอดคล้องตาม ปศพ.</p> <p>1.2 มีครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ สามารถเป็นวิทยากรรับผิดชอบฐานการเรียนรู้ ปศพ. ได้</p> <p>1.3 ฐานเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ปศพ. ส่วนใหญ่มีรายได้โดยนักเรียนเป็นผู้บริหารจัดการเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เป็นการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานของความพอเพียง (จากการซักถามของคณะผู้วิจัย นักเรียนตอบด้วยการคิดและตัดสินใจของตนเอง ที่สะท้อนว่าตอบสนองความต้องการของชุมชนมากกว่า การได้รายได้ นักเรียนภูมิใจที่เป็นที่พึ่งของผู้อื่นหรือช่วยเหลือผู้อื่นได้) ฐานโรงสีเพื่อชุมชน เป็นฐานที่คนในชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงสี และเหลือผลผลิต (รำ แกลบ) ไว้ให้นักเรียน ฐานถ่านและน้ำส้มควันไม้ได้นำแกนข้าวโพดจากชุมชนมาเป็นวัตถุดิบ ฐานนาข้าวมีวิทยากรจากชาวนา (ช่วงแรกชาวบ้านต่อต้านเพราะไม่ต้องการให้ลูกเรียนทำนา เพราะพ่อแม่ทำนาอยู่แล้ว แต่ร.ร.แจ้งว่า</p>	<p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และคนในชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความเป็นเจ้าของโรงเรียน ร่วมมือกันอย่างดีในทุกกิจกรรม รวมทั้งการขับเคลื่อน ปศพ. ซึ่งทุกฝ่ายเห็นคุณค่าและใช้เป็นวิถีในการดำรงชีวิตอยู่แล้ว</p> <p>1. คณะผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับจุดที่ควรพัฒนาดังนี้</p> <p>1.1 ครูและนักเรียน ควรพัฒนาสื่อเรียนรู้ประจำฐาน (จากสภาพจริง) ให้มีความชัดเจนถูกต้อง (เช่น แผนภูมิแสดงขั้นตอนการปฏิบัติ ความรู้และเทคนิคต่างๆประจำฐาน</p> <p>1.2 โรงเรียน โดยผู้บริหาร และครู ควรจัดระบบสื่อ รวบรวมและจัดเป็นศูนย์ ข้อมูลการขับเคลื่อน ปศพ. (รองรับการเป็นศูนย์เรียนรู้ ปศพ.)</p> <p>1.3 ครูควรรวบรวมสื่อเรียนรู้ต่าง ๆ จัดไว้ในที่เหมาะสมและมีทะเบียนสื่อเรียนรู้</p> <p>1.4 ครูควรประเมินการใช้ฐานและ กิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ข้อมูลจากการประเมิน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>

องค์ประกอบ	ความเด่น / เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
	ต้องการให้นักเรียนเข้าใจความยากลำบากของพ่อแม่ที่เป็นชาวนา) ฯลฯ ซึ่งฐานเหล่านี้แสดงถึงความเกื้อกูลกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น	

หมายเหตุ คณะผู้วิจัย พิจารณาเห็นว่า ฐานเรียนรู้หลากหลายในโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สามารถนำเสนอภาพรวมและเห็นความพึ่งพาเกื้อกูลกันภายในและกับภายนอกได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้ (ครู ควรปรับโดยระบุฐานให้สอดคล้องกับแผนผังจริงของโรงเรียน)

องค์ประกอบ	ความเด่น/เก่ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>4.1 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่น</p> <p>4.2 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดและ/หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน)</p>	<p>1. ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และคณะผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนและผู้บริหารกรรมการสถานศึกษา และครูสามารถเป็นสถานศึกษาแกนนำ ขับเคลื่อน ปศพ. เป็นพี่เลี้ยงของโรงเรียนอื่นได้ ผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นให้ความร่วมมือขับเคลื่อน ปศพ. ได้</p>	<p>1. ผู้บริหาร ครู และคณะผู้วิจัย มีความเห็นตรงกันว่า เมื่อโรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ผู้บริหารและครูจะมีภาระงานมากขึ้นจึงต้องวางแผนการบริหารจัดการ การกำหนด วัน เวลา หรือตารางการดูงาน (ที่มีให้רבกวนครูและนักเรียนมากเกินไป) ควรใช้สื่อเรียนรู้มากขึ้น</p> <p>2. (ในวันที่ 10 มีนาคม 2554 ผู้บริหารและครูจาก 10 โรงเรียนพร้อมศึกษานิเทศก์จะศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อน ปศพ. ดังนี้) ผู้บริหารครู และคณะนักวิจัยจึงร่วมกันวางแผนกิจกรรมให้ใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้ดูงานเกิดความเข้าใจ (ได้เห็นสภาพจริง) และเกิดความตระหนักรู้อย่างถูกต้องและมากที่สุด</p>

4. กิจกรรมหนุนเสริมโรงเรียนบ้านหนองไผ่ (6 พฤษภาคม 2554)

วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนได้สื่อเรียนรู้ สื่อเผยแพร่ และเพื่อให้โรงเรียนได้เตรียมการนำเสนอกระบวนการบริหาร กระบวนการทำงาน เตรียมการเชิงกายภาพ และประเมินศักยภาพของตนเองในฐานะผู้หนุนเสริมโรงเรียนอื่น

(1) คณะผู้วิจัยเตรียมการและประสานงานกับผอ.โรงเรียนก่อนลงพื้นที่

(2) วันที่ 6 พฤษภาคม 2554 คณะผู้วิจัย ถึงโรงเรียนประมาณ 09.00 น. ผู้อำนวยการ ครู 13 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน ร่วมกิจกรรม (ปิดภาคเรียน) ผอ. นำเสนอข้อมูลโรงเรียน และแผนขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ร่วมกันพิจารณา ซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โรงเรียนได้แนวในการปรับคำและข้อความในแผนฯ

(3) ผู้วิจัย ผอ. และคณะครู เดินชมฐานเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนได้ปรับปรุง เพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นการปรับปรุงสื่อเรียนรู้ในฐาน ปรับปรุงภูมิทัศน์ (ฐานเรียนรู้ไก่ไข่ หมูหลุม และผสมเทียมปลา ได้ยุติ

ระหว่างปิดเทอม โรงเรียนวางแผนเริ่มดำเนินการตอนเปิดเทอม) มีแผ่นป้ายและแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ปรับปรุงโครงสร้างอาคารต่าง ๆ เทปูนกันสระเก็บน้ำและทำบันไดลงสระ

(4) หัวหน้าโครงการ ดำเนินกิจกรรมหนุนเสริมครูในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยให้ครูเล่าการจัดการเรียนรู้ของตนเอง (ผอ. ได้กำหนดให้ครูนำเสนอโมเดลการสอนของตน และให้เขียนเรื่องเล่าเกี่ยวกับการสอนของตนเองไว้ก่อนแล้ว มีครูบางคนทำตามที่มีกำหนดยังไม่สำเร็จ) ช่วงแรก ๆ ครูกังวลในการเล่า แต่ ผอ. กระตุ้นให้เล่า หัวหน้าโครงการจับประเด็น หรือ คำสำคัญจากการเล่า บันทึกบน flip chart แสดงลำดับขั้นตอนสำคัญ เมื่อผู้เล่าเล่าจบ หัวหน้าโครงการแสดงการวิเคราะห์ขั้นตอนการสอนของครูและเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของ ปศพ. ด้านความมีเหตุผล ความพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันในตัว แสดงองค์ความรู้ (ซึ่งได้แก่สาระที่เรียน) และแสดงความเป็นไปได้ในการพัฒนาคุณธรรม ผู้วิจัยคนอื่น ๆ ได้เป็นผู้ดำเนินการ บันทึกการเล่าของครู แสดงการวิเคราะห์หรือให้ครูร่วมกันวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ ตามกรอบปศพ. ผลของกิจกรรมนี้ ได้บทเรียนรู้จากเรื่องเล่า และการวิเคราะห์เรื่องเล่าของ ครูกัลยา (สอนวิทยาศาสตร์) ครูอำพร (สอนสิ่งแวดล้อม) ครูสมใจ (สอนคณิตศาสตร์) ครูกฤตชน (สอนดนตรี) ครูประมวล (สอนเกษตร) ครูศิริวรรณ (สอนเทคโนโลยี) ละครูสอนพลศึกษา (จากการสังเกตสีหน้า และการแสดงความคิดเห็นของครู เห็นว่าครูมีความมั่นใจ และกล้ามากขึ้น)

(5) ผู้อำนวยการ ซึ่งนั่งสังเกตกิจกรรมโดยตลอด นำเสนอ กรอบการออกแบบกิจกรรม คณะผู้วิจัย แสดงความเห็นเพิ่มเติม ผอ. เสนอว่าจะกำหนดให้ครูทุกคนปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ชัดเจนขึ้น และมีแผนที่ใช้ฐานการเรียนรู้ เมื่อสอนจริงแล้ว ให้ครูบันทึกหลังสอนตามสภาพจริง

(6) ทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเตรียมการ “ ตลาดนัดความรู้ ” ครั้งนี้ ผอ. ครู และนักเรียน ร่วมจัดนิทรรศการ ซึ่งเน้น ภาพและข้อความที่น่าสนใจ วัสดุ ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเตรียมการบรรยาย / ตอบคำถามของครูและนักเรียนที่แสดงทั้งความรู้ ทักษะ อุบิสัยพอเพียง ครูเตรียมการเพื่อเล่าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผอ. เตรียมนำเสนอ โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที

(7) ทุกฝ่ายร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อเตรียมรับการประเมินฯ (จะประเมินฯ วันที่ 20 พฤษภาคม 2554) สรุปได้ดังนี้ ปรับปรุงคำและข้อความในแผนแม่บทฯ แสดงการประผลและพัฒนาการใช้ฐานและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ผอ. ควรนำเสนอจุดเด่นด้านการบริหารและความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วม และพึงพากันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ควรวางระบบให้เห็นวงจรการใช้ฐานเรียนรู้ที่พึงพากันได้ เช่นฐานหนึ่งมี out put ที่เป็น in put ของอีกหลายฐาน เป็นต้น ควรจัดระบบบริหารจัดการ การเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอื่น เช่น จัดโครงสร้างผู้รับผิดชอบ สื่อ แผนผัง และระบบการต้อนรับ โดยไม่ให้เกิดการขัดขวางการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนมากเกินไป ในวันที่รับการประเมินฯ ควรเตรียมนักเรียนมาร่วมกิจกรรมรับการประเมิน

5. กิจกรรมหนุนเสริมโรงเรียนบ้านหนองไผ่ (20 พฤษภาคม 2554)

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการประเมินศูนย์ฯ แล้วนำข้อมูล ไปพิจารณาการหนุนเสริมพัฒนาสู่การเป็นแกนนำขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น

(1) คณะผู้วิจัยเดินทางไปถึงโรงเรียน เวลาประมาณ 08.30 น. โรงเรียน ได้จัดเตรียมเอกสาร และสื่อ VDO และ power point ผอ. ได้เสนอสื่อ VDO และ power point ให้ผู้วิจัยดู ขอคำแนะนำ ก่อนที่ผู้ประเมินจะมาถึง เป็น VDO รายการทุ่งแสงตะวันที่ถ่ายทำกิจกรรมของนักเรียนในหมู่บ้านหนองไผ่ ใช้เวลาประมาณ 3 นาที power point เสนอข้อความเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ การพัฒนาผู้เรียน กรอบแนวคิด การจัดศูนย์บทบาทผู้บริหาร บทบาทครูแกนนำ บทบาทนักเรียนแกนนำ การนิเทศ ติดตาม ประเมิน การเผยแพร่ ผลที่

เกิดขึ้น ภาพฐานเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ สมุนไพร เพาะเห็ด ปลูกข้าว เผาถ่าน น้ำส้มควันไฟ ปลูกผักปลอดสารพิษ โรงสีข้าว ไผ่หวาน เลี้ยงหมูหลุม เลี้ยงไก่ไข่ ป่าภูมิรักษ์ และ แผนภูมิแสดงเครือข่ายภายนอก

(2) ผู้วิจัย เสนอแนะให้เพิ่ม Slide แสดงแนวคิดพื้นฐาน ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ และการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม และ ปรับปรุงครุแสดงความสัมพันธ์เครือข่ายที่มีหัวลูกศรทั้ง 2 ด้าน เพราะเป็นปฏิสัมพันธ์กัน และเอื้อต่อกัน ผู้บริหารเห็นด้วย ปรับตามที่เสนอ

(3) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่โรงเรียนเตรียมเพื่อให้ผู้ประเมินพิจารณา ประกอบด้วย แผนแม่บท แผนขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ ปศพ. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาร.ร.ดีประจำตำบล เอกสารยุทธศาสตร์กรต้นกล้า ความพอเพียงแห่ง ร.ร.บ้านหนองไผ่ การขับเคลื่อน ปศพ. สู่การปฏิบัติ สถานเครือข่ายร่วมใจขับเคลื่อน ปศพ. สู่กิจกรรมในภาคการศึกษา หนังสือพิมพ์ที่มีบทความเกี่ยวกับกิจกรรมตาม ปศพ.ของร.ร.บ้านหนองไผ่ สำหรับเอกสารผลงานของครู ประกอบด้วย แผนการวัดการเรียนรู้บูรณาการ ปศพ. (เช่น คณิตฯ ม.3 เรื่องพื้นที่ผิว และปริมาตรใช้ฐานเลี้ยงปลาคณิตฯ ม.2 เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ ใช้ฐานเพาะเห็ดการงานฯป.6 ใช้ฐานสวนสมุนไพรและฐานปลูกผักปลอดสาร การงานฯประถมศึกษา เรื่องงานประดิษฐ์ ใช้ฐานขยะ recycle แผนฯ เรื่องการกลั่น เรื่องพลังงาน เรื่องการแปรรูปขยะ เอกสารแสดงผลงานลักษณะอื่นของครูได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน บูรณาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ด้วยโครงงานการเผาถ่าน ผลไม้ดับกลิ่น ตามหลัก ปศพ. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนม.1 ในงานนี้มีผลงานโครงงานของนักเรียน ได้แก่ โครงงานการศึกษาชนิดของเชื้อเพลิงที่ใช้ในการเผาถ่านผลไม้ดับกลิ่น โครงงานเรื่องการใช้น้ำส้มควันไม้ไล่แมลงในแปลงผัก ปลูกผักปลอดสารพิษ คุณสมบัติของน้ำส้มควันไม้)

4. ผู้วิจัยพิจารณาเอกสารของครู มีข้อสังเกตดังนี้

ก. ผลงานที่ดี ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ฉายาที่ก่อให้เกิด โครงงานของนักเรียน โดยภาพรวมมีแนวคิดที่ดี

ข. ประเด็นที่ควรพัฒนาครูได้แก่

1) รายงานวิจัยของครู และ รายงานโครงงานของนักเรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดตัวแปร (ในโครงงาน) การดำเนินการ สรุปผล ซึ่งพิจารณาแจ้งพบว่าไม่สอดคล้อง และขาดความสมเหตุสมผล การกำหนดตัวแปรไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงถือว่าเป็น ประเด็นด้านความรู้และทักษะที่ควรพัฒนาให้แก่ครู วิทยาศาสตร์

2) รายงานโครงงานระดับประถมศึกษา เรื่องสุขภาพดีทางเลือกใหม่ด้วยสมุนไพรมะขามป้อม ผู้วิจัยพบว่า การกำหนดตัวแปร วิธีทดลอง การดำเนินการวิเคราะห์ผล การสรุปผล ยังไม่สอดคล้อง ขาดความสมเหตุสมผล ผู้วิจัยกำหนดที่จะพัฒนาครูด้านการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงงาน

3) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ควรได้รับการส่งเสริมให้ครู ใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดเชิงเหตุผล การคิดระดับสูงที่นำไปสู่การตัดสินใจบนฐานความพอเพียงและการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และควรกระตุ้นให้ครูบันทึกหลังสอน โดยบันทึกรายละเอียดของการสอนของตนเองควบคู่กับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

5. คณะผู้ประเมินฯ จำนวน 5 ท่านมาถึงโรงเรียนครบในเวลาประมาณ 10.10 น. มีศึกษานิเทศก์ 1 คน และกรรมการสถานศึกษา 1 คนร่วมกิจกรรมการประเมิน ผู้วิจัยสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม บันทึกการสังเกตได้ดังนี้

5.1 ผอ.แนะนำตนเอง กล่าวต้อนรับผู้ประเมินเสนอวิธีทัศน์รายการทุ่งแสงตะวัน และเสนอ power point ประกอบการบรรยาย ใช้เวลา 40 นาที

5.2 ผู้ประเมินทบทวนจุดเด่นของโรงเรียนและถามคำถามครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การขยายครูแกนนำ การขยายนักเรียนแกนนำ ถาม ผอ. เกี่ยวกับการขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย ถามครู

เกี่ยวกับการใช้ฐานเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ และกิจกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทุกฝ่ายตอบผู้ประเมินตามสภาพจริง และครูยอมรับว่าขาดการประเมินคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียน

5.3 คณะผู้ประเมินลงพื้นที่ฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ซักถามนักเรียนแกนนำ (ผู้วิจัยสังเกต พบว่าเป็นนักเรียนชุดใหม่ ไม่ใช่กลุ่มที่เคยนำเสนอต่อคณะผู้วิจัย นักเรียนเหล่านั้น สำเร็จการศึกษาไปแล้ว นักเรียนชุดใหม่นำเสนออย่างเป็นทางการ บุคลิกภาพไม่เป็นธรรมชาติ)

5.4 ผู้ประเมินทุกคน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นและข้อสังเกตบางประการ จุดเด่นที่ผู้ประเมินเสนอ ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านฐานเรียนรู้ ข้อสังเกตของผู้ประเมิน ได้แก่ ด้านครูที่ส่วนใหญ่เน้นเฉพาะการใช้ฐานเรียนรู้ และด้านนักเรียน ซึ่งนำเสนอคล้ายท่องจำ แต่เมื่อถามนาน ๆ นักเรียนก็อธิบายได้เป็นธรรมชาติมากขึ้น

6. กิจกรรมหนุนเสริมโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ (23 พฤษภาคม 2554)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้โรงเรียนได้สื่อเรียนรู้ สื่อเผยแพร่ และได้เตรียมการนำเสนอกระบวนการบริหาร กระบวนการทำงาน การเตรียมการเชิงกายภาพ และการประเมินศักยภาพของตนเอง และเพื่อเตรียมกระบวนการ ในงานตลาดนัดความรู้

วันที่ 23 พฤษภาคม 2554 คณะผู้วิจัย ถึงโรงเรียนประมาณ 09.00 น.

(1) คณะครูแกนนำต้อนรับผู้วิจัย (ไม่มีผู้บริหารร่วมกิจกรรม เนื่องจากติดราชการ)
 (2) คณะผู้วิจัยสอบถามและทบทวนเกี่ยวกับ การเตรียมการ สำหรับ “ ตลาดนัดความรู้ ปศพ.”
 (3) การหนุนเสริมครั้งนี้ มุ่งหนุนเสริมครูแกนนำในด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ปศพ. และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในตลาดนัดความรู้ โดยเลือกฝึกทักษะการเล่าเรื่อง การวิเคราะห์ การสอนตามหลัก ปศพ. การจดบันทึก และการสะท้อนความคิด

(4) หัวหน้าผู้วิจัย ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรม โดยบอกเรื่องของการเล่าประสบการณ์การสอนที่ดีของตน โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ เล่า 3 – 5 นาที เล่าให้ผู้ฟังอยากฟังและฟังแล้วคิดเป็นภาพได้ สารที่เล่าเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของครู (อันเป็นเหตุ) และพฤติกรรมหรือผลงานของนักเรียน หรืออุปนิสัยของนักเรียน (อันเป็นผล) โดยให้ทุกคนเขียนสิ่งที่จะเล่าก่อนเพื่อกลั่นกรองและมีความมั่นใจในการและกำหนดว่าเมื่อผู้หนึ่งเล่า คนอื่น ๆ จดบันทึก เป็นการฝึกการเป็น note taker

(5) คณะผู้วิจัย และครูแกนนำเขียนสิ่งที่จะเล่า

(6) เมื่อครูแกนนำเล่าเรื่อง ผู้วิจัยบันทึก (take note) บนกระดาน flip chart คนอื่นบันทึกในกระดานของตน (ผู้วิจัยมีเหตุผลว่า เมื่อเป็น note taker นอกจากจะได้ฝึกการจดบันทึกแล้ว ถ้าการเล่าไม่ชัดเจน จะจดยาก หรือจดบันทึกไม่ได้ ทำให้รู้ตัว หรือรู้สึกว่าคุณเองควรเล่าให้ชัดเจน เป็นลำดับ ไม่สับสน) คนที่ 1 เล่าเสร็จ ผู้วิจัยให้เพิ่มเติม โดยเล่าเป็นเห็นการสอน ผู้เล่า เล่าเพิ่ม แต่ไม่มีการเสนอหลักคิด ปศพ. ว่าสอดแทรกอย่างไร หรือใช้ในการสอนอย่างไร ผู้วิจัยจึงแสดงการวิเคราะห์เหตุการณ์สอน (ที่เล่า) ว่า ความรู้ที่นักเรียนได้รับ คือทักษะการเขียนเรียงความ สารที่นักเรียนเขียนในเรียงความจะเห็นความพอประมาณของนักเรียน และนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี (เพราะเขียน เรื่อง การประหยัด) ผู้วิจัยบอกว่า ยังไม่ได้เล่าให้ครบและชัดเจนการประหยัด ปลูกฝังคุณธรรมอะไร อย่างไร ความมีเหตุผล เป็นอย่างไร ครูต้องมีเจตนาในการสอนบูรณาการ ปศพ. พยายามให้ครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

(8) ครูคนที่ 2 – 5 เล่าเกี่ยวกับการสอน มีการแสดงการวิเคราะห์ แสดงความมีเหตุผล ความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันในตัว ความรู้ และคุณธรรม โดยครูที่ฟัง และคณะนักวิจัยช่วยวิเคราะห์เพิ่ม หรือสะท้อนความคิดต่อการเล่า หรือต่อการสอนของครู

(9) มีการพิจารณาเหตุการณ์สอน (ที่เล่า) เพิ่มเติมว่า การสอนในแนวนั้นอย่างต่อเนื่อง จะสะสม หรือ ก่อตัวในตัวเด็ก หรือสร้างเป็นอุปนิสัยของเด็กแล้ว จะทำให้เกิดผลกระทบทางดี 4 มิติ ได้อย่างไร เช่น การสอน นาฏศิลป์ระบำศรีเทพ ซึ่งได้ออกแสดงในงานต่าง ๆ ด้วย น่าจะมีผลกระทบต่อมิติทางวัฒนธรรม คือ เกิดความ ห่วงแหนโบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น

(10) ระหว่างดำเนินกิจกรรมที่ ร.ร. กาญจนานิกษเกษรบูรณ ผอ.ร.ร.บ้านหนองไผ่ โทรศัพท์ถึงผู้วิจัย และขอชื่อห้อง สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวันที่ 27 – 28 พ.ค. 54 ณ โรงแรมมิราเคิลฯ คณะผู้วิจัยจึง เสนอให้ช่วยกันคิด มีการคิดและวิพากษ์วิจารณ์ในที่สุด ใช้วิธีต่างคนต่างเขียนในกระดาษ มีผู้เขียนให้ทุกคน เห็น ชื่อห้อง ทั้ง 9 ชื่อ ช่วยกันพิจารณาตัดบางชื่อออก จนเหลือ 2 ชื่อ แล้วลงคะแนนเลือก ได้ชื่อ “ เหนือใต้ ไกลชิดเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ” โทรศัพท์ให้มูลนิธิทราบ

(11) ระหว่างรับประทานอาหาร ครูแกนนำได้พูดกับหัวหน้าผู้วิจัยว่า กิจกรรมแบบนี้ทำให้เกิดความ เข้าใจง่าย ชัดเจน ต้องการให้ผู้วิจัยมาดำเนินกิจกรรมให้กับครูทั้งโรงเรียน แกนนำ ต้องการให้คณะผู้วิจัย ช่วย ฝึกให้สอนบูรณาการ ปศพ. และบูรณาการพหุปัญญาด้วย ผู้วิจัยยินดีรับตามที่เสนอ และจะนัดหมายวัน เวลา ในการทำกิจกรรมต่อไป

(12) จากการ AAR พบว่า ครูแกนนำ (6 คน) ที่ร่วมกิจกรรมสะท้อนว่า มีความเข้าใจชัดเจนขึ้น เกี่ยวกับการสอนบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. กิจกรรมตลาดนัดความรู้ “ เครือข่ายเรียนรู้สู่ความพอเพียง ” (26 – 28 พฤษภาคม 2554)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้โรงเรียนในโครงการฯ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับทราบบทบาทหน้าที่ เกิดแรงบันดาลใจ ร่วมวางแผนพัฒนาตนเอง เป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนศูนย์ฯ ได้ขยายผลและเชื่อมโยงเครือข่ายฯ กับโรงเรียนในโครงการ และเพื่อประมวลองค์ ความรู้ในการขับเคลื่อน ปศพ.

การดำเนินกิจกรรม ตลาดนัดความรู้

วันที่ 27 พฤษภาคม 2554 เวลา 16.20 – 18.00 น.

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องย่อย “ เหนือใต้ไกลชิดเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ”

ภูมิภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จากโรงเรียนต่าง ๆ ได้แก่

- (1) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก
- (2) โรงเรียนบ้านหนองไผ่ นครสวรรค์
- (3) โรงเรียนราษฎร์อุปถัมภ์ พิษณุโลก
- (4) โรงเรียนวัดหางไหล พิษณุโลก
- (5) โรงเรียนกาญจนานิกษเกษรบูรณ
- (6) โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ สุโขทัย
- (7) โรงเรียนنگไกรลาศวิทยา สุโขทัย
- (8) โรงเรียนดาราพิทยาคม อุดรดิตถ์
- (9) โรงเรียนทองแสนขันวิทยา อุดรดิตถ์

ลักษณะสำคัญของกิจกรรม

- 1) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทบทวนความเข้าใจ “อุปนิสัยพอเพียง” “กิจกรรมการเรียนรู้ตาม ปศพ.” “ การพัฒนานักเรียนแกนนำ” ระหว่างครูจากโรงเรียนต่าง ๆ
- 2) แบ่งครูเป็นกลุ่มย่อย นั่งเก้าอี้เรียงเป็นวงกลม กลุ่มละไม่เกิน 8 คน แต่ละกลุ่มมีผู้อำนวยการความ สะดวกกลุ่มละ 1 คน มีบทบาททั้งผู้ (สนับสนุน หรือ) ดำเนินกระบวนการ ผู้สังเกตและบันทึก
- 3) การให้สมาชิกพูดแสดงความเข้าใจของตนเอง และตัวอย่าง 3 -4 นาที (รวมทั้งกลุ่ม 30 -40 นาที) หา เตรียม กระดาษ flip chart ปากกา กระดาษขาว หรือขาตั้ง
- 4) สำหรับผู้บริหาร รวมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็น “ การพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้” “การพัฒนาความสัมพันธ์ภาคีต่าง ๆ” มีการดำเนินกิจกรรมเหมือนครู
- 5) (ช่วงสุดท้าย) ตัวแทนกลุ่มย่อย ทุกกลุ่ม เสนอสาระสำคัญที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มของ ตน

วันที่ 28 พฤษภาคม 2554 เวลา 08.30 – 12.00 น.

ผู้ร่วมกิจกรรม ผู้บริหารและครู จาก 9 โรงเรียน ในภูมิภาคเหนือตอนล่าง

ลักษณะสำคัญของกิจกรรม

1. ผู้วิจัยนำเสนอเกณฑ์ประเด็นศูนย์การเรียนรู้ (เกณฑ์ก้าวหน้า) และแจกเอกสารเกณฑ์ประเมิน
 2. หัวหน้าโครงการ แสดงตัวอย่างการร่วมกันวิเคราะห์และประเมินตนเองของผู้บริหาร และครูจาก โรงเรียนงไร่ลาสิวิทยา และเขียนแผนพัฒนา ในระยะเดือน มิ.ย. พ.ย. 54
 3. ผู้บริหารและครูแต่ละโรงเรียน ปรึกษาและเขียนแผนฯ การพัฒนา ระยะ 6 เดือน เพื่อรับการ ประเมินฯ เป็นศูนย์การเรียนรู้ (การประเมินดำเนินการเสร็จภายในเดือน ธันวาคม 2554) แผนฯ มีกิจกรรม เป็นรูปธรรมชัดเจน มีระยะเวลาที่กำหนดให้ได้ผลงานสำคัญอย่างแน่นอน เช่น สถานเรียนรู้ ปศพ. แผนการ จัดการเรียนรู้ตาม ปศพ. เป็นต้น
 4. แต่ละโรงเรียนนำเสนอแผนฯ ช่วยกันเสนอแนะปรับปรุง
 5. กำหนดกิจกรรมร่วม บางกิจกรรม จากหลายโรงเรียน เพื่อจัดร่วมกัน หรือพัฒนาร่วมกัน
- กำหนดวัน สถานที่ เพื่อนักวิจัยร่วมหนุนเสริมศักยภาพ
6. แต่ละโรงเรียนปรับแผนฯ
 7. นักวิจัยรวบรวมแผนฯ จากทุกโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมศักยภาพต่อไป

บทบาทนักวิจัย

1. ดำเนินกระบวนการ และรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการทั้ง 2 กิจกรรม
2. สังเกตและบันทึก รวมทั้งคิดสรรบุคคลากร (ผู้บริหาร และครู) ที่น่าจะเป็นแกนนำ หรือผู้ ประสานงานในโครงการขับเคลื่อน ปศพ.
3. การสะท้อนความคิดสำคัญจากกิจกรรมกลุ่ม ต่อผู้ร่วมกิจกรรมทั้งหมด การเสนอภาพรวม โดย สรุปรูปของการขับเคลื่อน ปศพ.ภาคเหนือตอนล่าง
4. การวางแผนฯ ขับเคลื่อน โรงเรียน ทั้ง 9 แห่ง เพื่อรับการประเมินฯ

ผลการดำเนินกิจกรรมในตลาดนัดความรู้

1. ผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน และครู ผู้วิจัยได้ประมวลจากการ AAR ในวันที่ 27 พฤษภาคม 2554 ได้ดังนี้

ประเด็น : สิ่งที่ผู้บริหารและครูภาคเหนือตอนล่างได้จากตลาดนัดความรู้

ผู้บริหารในโรงเรียนที่ขับเคลื่อน ปศพ. ต้องศรัทธา มุ่งมั่น ที่จะดำเนินการต้องสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากร โดยครูและผู้บริหารต้องยึดมั่นในศีล ศรัทธา สมาธิ ปัญญา การสร้างโมเดลการขับเคลื่อนฯ บูรณาการ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล กับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้

ผู้บริหารต้องจัดระบบของโรงเรียน สร้างความเข้าใจครูและบุคลากร ใช้หลัก ปศพ. ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ช่วยพัฒนาผู้เรียน เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน “อย่างพอเพียง” เกิดความยั่งยืนของสังคมโลก

ในฐานะผู้บริหารได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ ปศพ. กับโรงเรียนอื่นได้แนวคิดที่ “เข้าใจ” คือ ทุกคนมีความรู้ มีความตระหนักในความสำคัญของ ปศพ. “เข้าถึง” โดยนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย จนเป็นที่ประจักษ์และท้ายสุด “พัฒนา” คือ ทำให้เป็นวิถีชีวิตของตนเอง

การพัฒนาเป็นศูนย์ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ต้องมีทิศทางเดียวกันเดินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ขึ้นกับบริบทของโรงเรียนตนเอง แต่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เด็กจะได้ก่อเกิดอุปนิสัยพอเพียง

รู้สึกประทับใจกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ได้แนวคิดใหม่ ๆ ความคิดที่แปลกและสร้างสรรค์ มีการหยิบยกเรื่องใกล้ตัว รอบ ๆ ตัวมาประยุกต์ใช้ตามหลัก ปศพ.

ได้ฟังผู้อื่น ได้พูดคุย รู้ว่าเขาได้ปฏิบัติมาจนได้ผลงานที่ตนภาคภูมิใจ สิ่งที่ยังทำไม่สำเร็จก็มุ่งมั่นที่จะทำต่อไป ทำให้กลับมาคิดใคร่ครวญตัวเอง บริบทของตนเองจะทำได้ไหม

ได้ทราบจุดเด่น และจุดพัฒนาของแต่ละโรงเรียน นำมาคิด ประยุกต์ใช้ในการทำแผนฯ พัฒนาตามเกณฑ์ของศูนย์ฯ

ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับวิธีสอน กระบวนการของแต่ละคน ได้กิจกรรมดี ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของตนเอง รู้ว่าการสะท้อนความคิด AAR ทำให้คิดออกมาอย่างจริงจัง และมีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง

รู้สึกภูมิใจที่สามารถปลุกฝัง ลักษณะ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ให้กับลูกศิษย์ได้ เขาตระหนักถึงความประหยัด และมีความรู้จากการทำกิจกรรม การทำ ปศพ. ไปใช้ในการเรียนการสอนไม่ใช่เรื่องยาก

รู้ว่าจะใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ และใช้อย่างคุ้มค่า โดยนำมาเป็นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้รู้เกี่ยวกับการสอน ให้เด็กมีจิตอาสา เช่น ช่วยเหลือคนแก่ ให้มีเมตตา มีความกตัญญู

ได้ฝึกการเล่าประสบการณ์จริง ให้ตรงประเด็น รู้ว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้มีความรู้เพิ่ม รู้จัก KM ทำให้คลายความเครียดลงได้มาก ต่อไปถ้าทำอะไรใหญ่ ๆ ไม่ได้ ก็อย่าให้เล็กลง เช่น การขยายผลต่อเพื่อนครู ก็ค่อยขยายจาก 2 คน ไป 4 คน

ได้เรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากมาย เช่น การบูรณาการ ปศพ. 8 กลุ่มสาระ
กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมของนักเรียน เช่น ทำ
น้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปมะขามป้อม การออม การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ได้แนวความคิดจัดกิจกรรมให้เข้าถึงตัวนักเรียน

ได้ตัวอย่างการวิเคราะห์หลัก ปศพ. เข้ากับทุกกิจกรรมการเรียน การสอน ทุกวิชา
บูรณาการได้

ได้รู้จักกิจกรรมใหม่ที่ไม่เคยได้ยิน เช่น ยุวชนประกันภัย

รู้สึกชอบเทคนิค KM ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ได้เห็นการออกแบบหน่วยย่อย การทำโครงการต่าง ๆ พร้อมการนำไปปรับใช้
ประยุกต์ใช้

ฯลฯ

ประเด็น : สิ่งที่จะนำไปใช้ประโยชน์/ต่อยอด

จะหาครูแกนนำ พัฒนาครูแกนนำ คุยกัน ช่วยกันปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

จะวางแผนพัฒนาครู นักเรียน ชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลัก ปศพ. จะ
สร้างศรัทธา ศรัทธาต่อการสร้างองค์ความรู้ จะเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุน จะนิเทศติดตาม และประเมินผลให้
ได้ภายใน 5 เดือนนี้

จะประชุมชี้แจงทุกฝ่ายให้เข้าใจวัตถุประสงค์ เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีทิศทาง
เดียวกัน นำไปปฏิบัติ ไม่ขัดแย้งกัน

จะใช้วิธีร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล เพื่อไปสู่เป้าหมาย
ร่วมกัน

วางแผนพัฒนาเพื่อนครูด้านการจัดการเรียนรู้ สู่การเขียนแผนฯ กิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนต้องถอดบทเรียนทุกเรื่อง ทั้งในสถานศึกษาและชีวิตจริง

จะสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำให้สามารถบูรณาการ ปศพ. โดยวิเคราะห์
ในการเรียน และในชีวิตจริงได้

จะพัฒนาตัวเองให้เป็นต้นแบบพอเพียง

จะร่วมมือกับองค์กรในชุมชนแบบเกื้อกูล

จะจัดกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติจริงมากขึ้น ฝึกให้เด็กคิดวิเคราะห์ ให้เด็กสืบค้นข้อมูล
มากขึ้น

จะทำแผนการสอนที่บูรณาการ ปศพ.

จะจัดกิจกรรมหลากหลาย

ออกแบบการเรียนรู้ สร้างอุปนิสัยความพอเพียง

จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ

จะฝึกให้นักเรียนถอดความรู้จากกิจกรรม ให้นักเรียนฝึกคิดให้คล่องแคล่วชัดเจน
มากขึ้น โดยเฉพาะการถอดหลัก ปศพ. จากกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติจริง

จะเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้ถึงคณะครูที่โรงเรียน

จะนำไปใช้กับเด็กนักเรียนจริง

- จะนำความรู้ไปสู่ชุมชน/ผู้ปกครอง
- จะพัฒนาตนเอง อาศัยศักยภาพของตนเอง
- นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง การคิด การตัดสินใจในการทำทุกกิจกรรมใน
- ครอบครัว
- ฝึกนักเรียนในการถอดบทเรียน คิดวิเคราะห์ก่อนทำสิ่งใด ฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล
- วางแผนปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม กำหนดเวลาในการพัฒนาผู้รับผิดชอบ พัฒนา
- จุดอ่อนที่มีอยู่ รักษาจุดเด่นให้ดียิ่งขึ้น
- จะให้ครูทุกคนสอนบูรณาการ ปศพ. ทูกรายวิชา และอยากให้ครูเขียนแผนฯ ให้ได้
- จะขยายผลเพื่อนครูในสายชั้นเวลาประชุมประจำสัปดาห์
- หาอัตลักษณ์ให้เห็นชัดขึ้น
- นำเทคนิคที่หลากหลายไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. ผลจากการวางแผนพัฒนาของแต่ละโรงเรียน เพื่อรองรับการประเมินฯ จำนวน 8 โรงเรียน และแผนพัฒนาเพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ขยายผลสู่โรงเรียนอื่น 1 โรงเรียน

ผู้วิจัย ได้แผนการหนุนเสริมโรงเรียนต่าง ๆ ในระยะ 2 เดือน (มิ.ย. และ ก.ค. 54) และมีการนัดหมายบางโรงเรียน เพื่อทำกิจกรรมหนุนเสริมในช่วงเดือน มิ.ย. และ ก.ค. 54 รวมทั้งได้รายชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของครูประสานงาน เพื่อกำหนดหมายต่อไป

3. ประมวลข้อมูล ทุนโรงเรียน จากตลาดนัดความรู้ได้ดังนี้

โรงเรียนที่พร้อมและค่อนข้างพร้อม ได้แก่ (1) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์ (2) โรงเรียนกงไกรลาศวิทยา สุโขทัย (3) โรงเรียนทองแสนขันวิทยา อุดรดิตถ์ (4) โรงเรียนดาราพิทยาคม อุดรดิตถ์ โรงเรียนต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งพบว่ามีความพร้อมได้แก่ (5) โรงเรียนราชภัฏอุบลรัตน์ พิษณุโลก (6) โรงเรียนวัดทางไหล พิษณุโลก (7) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ท่าศาลา โรงเรียนที่ไม่มีข้อมูลที่แสดงว่าจะมีความพร้อม (ภายใน 7 เดือน) ได้แก่ (8) โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลก สุโขทัย โรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้แล้ว ได้แก่ (9) โรงเรียนบ้านหนองไผ่

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ถึง มิถุนายน 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทุนของโรงเรียนเป้าหมายที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ และเพื่อจัดกิจกรรมหนุนเสริมโรงเรียนให้พร้อมรับการประเมินเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา รวมทั้งหนุนเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมตลาดนัดความรู้ได้แนวทางพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้ต่อไป

การดำเนินการที่สำคัญ คือ ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหาร และครูรวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมทักษะบุคลากรในโรงเรียน 2 แห่ง จำนวน 6 ครั้ง ดำเนินกิจกรรมตลาดนัดความรู้ โดยร่วมกิจกรรมกับผู้เรียน และครู ในภูมิภาคเหนือตอนล่าง 9 โรงเรียน บันทึกและรวบรวมข้อมูล ประมวลข้อมูลตามหลักความน่าเชื่อถือของข้อมูล และหลักเหตุผล สรุปผล อภิปรายผล และกำหนดข้อเสนอแนะ

สรุปผล

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจทุนของโรงเรียนเป้าหมาย จำนวน 9 โรงเรียน

1. โรงเรียนที่มีความเด่นมาก ทั้งด้านผู้บริหาร ฐานเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม และเครือข่าย เมื่อได้รับการหนุนเสริม 2 ครั้ง ได้รับการประเมินแล้ว ผ่านการประเมินได้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มี 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

2. โรงเรียนที่มีความพร้อมสูงได้รับการหนุนเสริม 3 ครั้ง มีความเด่นด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านการจัดกิจกรรมบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการประเมินจากคณะกรรมการมี 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์

3. โรงเรียนค่อนข้างพร้อม โดยมีข้อมูลจากคลังองค์ความรู้ที่สะท้อนว่ามีความเด่นด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านฐานเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเครือข่าย และยังมีได้มีการลงพื้นที่เพื่อสำรวจโดยตรง และยังมีได้จัดกิจกรรมหนุนเสริม มี 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกมลไกรลาศวิทยา จ.สุโขทัย โรงเรียนทองแมนชั้นวิทยา จ.อุตรดิตถ์ โรงเรียนดาราพิทยาคม จ.อุตรดิตถ์

4. โรงเรียนที่จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการสำรวจโดยตรง และจัดกิจกรรมหนุนเสริมให้ แต่อาจมีความพร้อมได้ใน ระยะ 6 เดือน (มิถุนายน – พฤษภาคม 2554) มีจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์อุปถัมภ์ จ.พิษณุโลก โรงเรียนวัดทางไหล จ.พิษณุโลก โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

5. โรงเรียนที่มีข้อมูลว่ามีความพร้อมค่อนข้างน้อย จำเป็นต้องได้รับการหนุนเสริมเป็นพิเศษอาจจะพัฒนาได้แต่อาจผ่านการประเมินในระยะ 7 เดือน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลสรคโลกประชาสรรค์ จ.สุโขทัย

ตอนที่ 2 ผลของการหนุนเสริมโรงเรียนให้พร้อมรับการประเมิน

1. กิจกรรมหนุนเสริมที่สำคัญที่ดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนแล้วมีข้อมูลสะท้อนว่าผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาได้ดีขึ้น ในระยะ 4 เดือน (ที่ผ่านมา) ได้แก่ การร่วมกันวิเคราะห์ตนตามเกณฑ์ และร่วมกันระบุจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โดยนำเสนออย่างเปิดเผย บันทึกประเด็นสำคัญเพื่อพิจารณาร่วมกันอย่างรอบคอบ กิจกรรมลักษณะนี้ทำให้เกิดความเข้าใจการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และเพื่อการพัฒนาเครือข่ายให้ชัดเจนขึ้น

2. กิจกรรมหนุนเสริมที่ครูสะท้อนว่าทำให้ครูเข้าใจการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ในฐานะเรียนรู้ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีอุปนิสัยพอเพียง ได้แก่ การให้ครูเล่าประสบการณ์ที่มีผู้ดำเนินการบันทึกกิจกรรมสำคัญของครูบน flip chart (เพื่อให้ทุกคนเห็นและพิจารณาไปพร้อม ๆ กัน) ผู้ดำเนินการหรือผู้เชี่ยวชาญ แสดงการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับหลัก ปศพ. เมื่อครูที่ร่วมกิจกรรมเริ่มมีความคุ้นเคยกับวิถีวิเคราะห์กระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์มากขึ้น เปิดโอกาสให้ครู แสดงการวิเคราะห์และวิพากษ์กันอย่างเปิดเผย จริงใจ โดยมีความปรารถนาดีต่อกัน ผู้ดำเนินการมีบทบาทสำคัญในการฟังให้ได้ประเด็นสำคัญ บันทึกประเด็นหรือกิจกรรมสำคัญให้ทันและครบถ้วน (ในระหว่างเล่า) และมีบทบาทสำคัญในการตั้งคำถามให้ครูกคิดเพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์ หรือเสนอแนะอย่างสมเหตุสมผล ผู้ดำเนินการต้องแสดงออกในการยอมรับครูอย่างชัดเจนผู้วิจัยที่มีบทบาทในการหนุนเสริมโรงเรียนต้องรวบรวมข้อมูล และประมวลข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบคอบ สามารถชักจูงให้ผู้บริหารและครูพิจารณาตนเอง วางแผนพัฒนาได้ตามลำดับความสำคัญของจุดที่ควรพัฒนา หรือวางแผนพัฒนา กลุ่มองค์กรประกอบต่าง ๆ ได้พร้อม ๆ กัน จะทำให้การหนุนเสริมโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมตลาดนัดความรู้

1. ทูนของโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมตลาดนัดความรู้ จากภูมิภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 โรงเรียน มีทั้งระดับพร้อมมาก ค่อนข้างพร้อม และพร้อมน้อย แต่บุคลากรจากทุกโรงเรียน มีความตระหนักในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง สำหรับครูพร้อมที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้และสื่อเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น

2. ผลของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในตลาดนัดความรู้ ผู้บริหารและครูได้เข้าใจหลัก ปศพ.เพิ่มขึ้น ได้รับรู้ตัวอย่างดีมากมาย ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ของครูและรู้สึกดีต่อการจัดการความรู้ ทั้งครูและผู้บริหาร ระบุได้อย่างมั่นใจและชัดเจนในการนำสิ่งที่ได้ไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดในโรงเรียนของตน หรือในการทำงานของตนโดยอ้างได้ว่าได้รับรู้ตัวอย่างที่ดีเป็นกิจกรรมอย่างไร ได้รับรู้จากใคร

อภิปรายผล

1. จากการสำรวจทุนเดิม และหนุนเสริมโรงเรียนบ้านหนองไผ่ โรงเรียนได้รับการประเมิน เป็นศูนย์เรียนรู้ตากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอาจจะเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติโดดเด่นทั้งด้านความรู้ ความใฝ่รู้ การเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารมีความเด่นคือ ปฏิบัติทันทีไม่มีการอ้างอุปสรรค หรือเงื่อนไข จึงทำให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างก้าวหน้า

2. จากการสำรวจทุนเดิมของโรงเรียน โดยภาพรวม 9 โรงเรียน จุดที่ควรพัฒนาที่สำคัญเป็นจุดร่วมในทุกโรงเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ของครูทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก ครูมีภารกิจมากทั้งการสอนและอื่น ๆ การสอนโดยคำนึงถึง แนวคิดหลักการยังไม่ใช่ความคุ้นชินของครู ครูส่วนใหญ่ชอบสอนตามแบบ ตามตัวอย่าง หรือตามความเคยชิน ครูไม่ค่อยมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเอง และบางคนอาจไม่มีความเชื่อมั่นว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันจะสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้

3. จากการจัดกิจกรรมตลาดนัดความรู้ พบว่า ครูที่มาร่วมกิจกรรมตลาดนัดความรู้ ยอมรับว่ากิจกรรมการจัดการความรู้ ทำให้ครูมีความเข้าใจมากขึ้นเพราะได้รับรู้ตัวอย่างดี ๆ อาจจะเป็นเนื่องจาก มีการวางแผนการจัดกิจกรรมตลาดนัดอย่างรอบครอบ เช่นผู้ดำเนินกิจกรรมการเล่าเรื่อง ชี้แจงเงื่อนไขการเล่าเรื่องอย่างชัดเจนมีการบันทึกเรื่องเล่า มีการเปิดโอกาสให้คิดวิเคราะห์ที่ให้แสดงเหตุผลและได้ซักถามกันอย่างใกล้ชิด ทำให้ครูมีความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น

4. จากกิจกรรมตลาดนัดความรู้ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ที่ร่วมกิจกรรม มีโอกาสเสนอประสบการณ์ที่ดีของตน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอย่างใกล้ชิดได้เห็นตัวแบบที่ดีและระบุว่าจะนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือขยายออก ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากการมีเวทีและเวลาให้ผู้บริหารได้แสดงออก ได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (ภายในกรอบเวลาที่กำหนด) ผู้ดำเนินการให้ทุกคนมีโอกาสเล่าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนที่ทุกคนยอมรับได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและครู

1. เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและครูควรศึกษาทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมิน ประเมินโรงเรียนตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายร่วมกันตัดสินใจว่าจะพัฒนาองค์ประกอบใดตามความสำคัญหรือตามระยะเวลาที่เหมาะสม วางแผนการพัฒนาอย่างชัดเจนดำเนินการตามแผน

2. ผู้บริหารควรให้กำลังใจแก่ครู ช่วยเหลือเอื้ออำนวย เพราะครูส่วนใหญ่อาจมีความกังวลในการพัฒนาอย่างมาก ในระยะเวลาสั้น ๆ (6-7 เดือน)

ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

1. เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดบุคลากร (เช่น ศึกษาธิการ) ร่วมกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียน เพื่อหนุนเสริม เพื่อรับรู้พัฒนาการของโรงเรียน และเพื่อจัดกิจกรรม เครือข่ายโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ประเมินโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ (เช่น ประเมินคุณภาพภายใน การประเมินโรงเรียนต้นแบบต่าง ๆ) ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการนโยบายหลากหลายเป็นกระบวนการเดียวกัน และเข้าใจลักษณะร่วมของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ประเมินควรมีทักษะในการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีหลากหลาย (มิใช่เน้นการพิจารณาจากเอกสารของครู) สามารถคิดและเข้าใจ และตัดสินใจได้จากข้อมูล จากสถานการณ์ที่เห็น หรือผลงานอื่น ๆ ที่เห็นได้ รวมทั้งเข้าใจวิถีคิดของครู เพื่อตัดสินใจประเมินโดยไม่ทำให้ครูใช้เวลามากเกินไปในการเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อรองรับการประเมิน

ข้อเสนอแนะสำหรับมูลนิธิสยามกัมมาจล

เนื่องจากโครงการวิจัยและพัฒนาข้อเสนอปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและกิจกรรมตลาดนัดความรู้ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ทั้งด้านความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้ทักษะในงานยังเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ได้พบเพื่อนใหม่ ได้รับรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้นมูลนิธิจึงควรสนับสนุนต่อไป

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก

การประชุมเตรียมความพร้อม

นักวิจัยลงพื้นที่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์

นักวิจัยลงพื้นที่ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร